

Upravištvu: Ljubljana, Knatičeva
ulica 5 — telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelci: Ljubljana, Selc-
burgova ul. 3 — tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka uli-
ca št. 11. — telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2 — telefon št. 190.
Račun pri pošti čez zavodih: Ljub-
ljana št. 11 842, Praga čisto 78.180,
Vrten št. 105 241.

JUTRO

Naročnina znesla mesečno Din 2.-

Za prejemstvo Din 40.-

Uredništvo:

Ljubljana, Knatičeva ulica 5. Tele-
fon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglaš-
je po tarifi.

Odgovor Male antante

V ponedeljskem »Jutru« smo objavili odločni komunique, s katerim so države Male antante zavzele stališče napram čudnemu italijansko-angelskem načrtu za ustvaritev direktorija četvorice evropskih velesil. Sklep Male antante vsebuje pred vsem dve zavrnitvi, ki se ji- ma ne da ugovarjati z nobene strani. Izjava odkazuje sličnemu direktoriju mesto v davni minulosti, ali pa vsaj v dobi pred obstojem Društva narodov, dala pa je tudi potrebna poudarka splošno razširjenemu prepričanju, da revizija mirovnih pogodb nikakor ni pri- mereno sredstvo za pomirjenje med na- rodi. Nič manj učinkovit pa ni oni del, ki zametava razpolaganje s pravicami drugih narodov, kakor bi bila to prero- gativa nameravanega direktorija, ki bi mu ne bilo treba spoštovati niti teri- torialne nedotakljivosti ostalih držav, po- rejenih tak hierarhični četvorici.

Cedalje bolj se kaže, da je angleški socialist in premier zadnji čas zagrešil dve taki nerodnosti, kakršnih menda ne beleži novejša zgodovina velikebritske zunanje politike. Njegov razorožitveni načrt, ki ga je predložil v Zenevi kar mimogrede na poti v Rim, je navadna aritmetična naloga, kako naj se ustvari številčno ravnotežje med vojskami po- sameznih držav, brez vsakega globljega posega v sam problem razorožitve. S tem vprašanjem so se najodločnejše glave mednarodnega sveta bavile že toliko, da je brez dvoma že dovolj razsvetljen z vseh strani. Macdonald pa je kar gre- doč udaril po zamotanem volzu in gle- dal le na to, da je izračunal mehanično ravnovesje in iz razorožitve popolnoma izločil Anglijo in nje velikansko pomor- sko silo. Zastopnik Turčije je v Zenevi ostro ironiziral Macdonaldov načrt, ki izpušča tudi Turčijo, češ, da smatra Bo- spor za enako pomembno ločilo kakor Rokavski preliv. Kako mašinelno so se- stavljali Macdonaldov načrt, se vidi tu- di iz tega, da so določili Češkoslovaški in Jugoslovski armado po 100.000 mož, Estoniki, ki ima le dober milijon prebiv- alcev, pa so dovolili polovico tega sta- leža.

Potovanje angleškega premiera in zunanega ministra v Rim je Churchill v londonski dolnji zbornici sarkastično primerjal s podvigi znanega viteza do- na Quichota in njegovega oprode. Ne pristoji nam presoja, v koliko je ta dra- stična primera opravičena, vendar mo- ramo reči, da je zelo, zelo čudno, da se bivšemu vodji angleškega socializma ob- nova nekdanje Svete aliance neslavne- ga spomina zdi mogoča v našem veku in po svetovni vojni. Kot najvišja pridobi- tev se je iz svetovnega pobaja rodila misel Društva narodov in njegov sta- tut so sprejeli tudi v Londonu in v Ri- mu. Zdaj pa naj ta mednarodna insti- tucija postane nekaka brezpomembna inštanca brez vsake kompetence in njen pravilnik le krpa papirja, opremljena s podpismi zastopnikov množestvih naro- dov.

Kakor že rečeno, se komunique Male antante obrača izrečno proti težnji, da bi nameravana četvorica lahko po mili volji odločala tudi o ozemlju in usodi manjših držav, o katerih se čuje na za- padu malo laskava oznaka »klientski narodi«. Iz izrečno nonšalanco so v Ri- mu govorili, da se da revizija meja v Srednji Evropi izvesti na ta način, da bi Jugoslavija, Rumunija in Češkoslo- vaška odstopili »nekaj svojega ozem- lja« onim, ki si ga žele, nemško hrepe- njenje po kolonijah pa bi se dalo poto- lažiti z dodelitvijo portugalske Angole ali Mozambika. Macdonald je na to de- litev ba je molčal, dasi je živahno pro- testiral, ko je bilo govor, da si Nemci žele vrnitve kolonije ob jezeru Tan- ganyiki, ki je sedaj britsko.

Ost rimskih predlogov je naperjena proti vsem državam, ki niso velesile, kajti o vseh bi imel projektirani direk- torij pravico odločati. Prav posebno pa je bila sprožena puščica proti Mali an- tante ne le zato, ker gre preko njene or- ganizacije, ki je ustvarjala v Evropi no- vo velesilo, marveč zlasti tudi zato, ker naj bi se revizije mirovnih pogodb iz- vršile v prvi vrsti na račun v Mali an- tante združenih držav. Zato je popolno- ma naravno, da je prvi službeni protest prišel od Male antante in da je ta pro- test tako oster in odločen.

To čudno pojmovanje demokracije se- veda ni moglo biti po gođu državam Male antante in njihov ženevski komu- nique je najmanj toliko umesten, kakor je oster in odločen. Ako bi v Mali an- tante ne bilo Rumunije, bi se dalo skle- pati, da je Macdonald dal izraza samo angleški, na žalost, še vedno precej raz- širjeni antipatiji do Slovanov in svoji osební germanofiliji, ko je tako prosto- dušno pristal na direktorij, ki bi mu bili slovaški narodi le za predmet politič- nega mešetarstva.

Kakor so današnje prilike, si ni mo- gote predstavljati, da bi 200 milijonov Slovanov bilo izključenih od sodelova- nja v politiki Evrope. Uradna Rusija ne reagira na geslo Slovanstva in rimski pomenek se gotovo ni tikal nje. Pač pa

Rimski načrti prekrižani

Mogočen odmev energičnega nastopa Male antante proti Mussolinijevemu načrtu diktature direktorija četvorice v Evropi

Pariz, 27. marca r. Vpliv in moč Male antante se ni še nikdar tako jasno poka- zala kakor baš te dni, ko se je v me- dnarodnih političnih krogih razprava o Mussolinijevem načrtu, ki govori o uvedbi mednarodne diktature velesil. Na- men tega načrta je sedaj popolnoma jasen. Mussolini je izkoristil splošno mednarodno napetost in brezuspšno prizadevanja raz- orožitvene konference za to, da je ob pri- liki obiska angleškega ministrskega predse- dnika Macdonalda sprožil načrt, ki naj bi izpolnil vse dolgoletne želje Italije, katerih dosedaj v okviru Društva narodov ni mogla izpolniti. Njen glavni cilj je izolacija Fran- cije, omejitve njenega vpliva v Srednji Ev- ropi in na Balkanu in razbičje bloka sred- nje-evropskih držav, to je Male antante, ki predstavlja največjo oviro za italijansko ekspanzijo v Srednji Evropi in na Balkanu. Zavedajoč se, da je Italiji pri tem nujno potrebna podpora Nemčije, je Mussolini vpletel v svoj predlog tudi revizijo miro- vnih pogodb, da bi se tako polaskal Hitlerju. Angličani, ki niso bili nikdar prijatelji Slo- vanov in ljubosumno gledajo na narašča- joči vpliv Francije v evropski mednarodni politiki, načrtu Mussolinija ne ugovarjajo, ker se zavedajo, da bi jim mogel samo koris- titi, ako bi se izvedel. Zato tudi angleški tisk ni nenaklonjen tej akciji Rima.

V pariških in ženevskih krogih pa so ta- koj spoznali vse nevarnosti, ki se skrivajo za tem predlogom. Ustvaritev bloka velesil bi degradirala tudi Društvo narodov na brezpomembno zbirališče malih držav, ki bi se morale hočeš nočeš ukloniti diktatu- velesil. Zato je razumljivo, da so podrobno proučili vse možnosti, ki jih prinaša Mus- solinijev načrt. Dočim pa so se velesile previdno izogibale vsaki jasni izjavi, je raz- čistila situacijo Mala antanta.

Odločna beseda Male antante

V soboto popoldne se je sestaj v Zenevi svet Male antante pod predsedstvom češ- koslovaškega zunanega ministra dr. Beneša. Na sestanku so podrobno proučili položaj in zavzeli jasno stališče do Mussolinijevega načrta. Komunique, ki je bil o tem izdan, odločno poudarja, da bi bila okenitev take pogodbe, kakor je predlaga Mussolini, za vse druge države neoprejemljiva. Ničte ni- ma pravice razpolagati posredno ali nepo- sredno s tujo lastnino in tuji pravicami. Zato se Mala antanta najodločnejše izreka proti sklenitvi take pogodbe. Pogodbe te vrste spadajo v preteklost in v dobo, ko še ni bilo Društva narodov. Obenem Mala antanta obžaluje, da se v zvezi z načrti, ki naj bi služili pomirjenju Evrope, vedno znova naceña vprašanje revizije mirovnih pogodb, kar mora vzbujati le vznemirjenje in nezaupanje.

Manjše države si ne puste več diktirati

Ugleden predstavnik Male antante je v zvezi s tem izjavil novinarjem med dru- gim, da so oni, ki so skovali načrt za uvedbo diktature velesil, v veliki zmoti. Pogrešno je misliti, da bi mogel direktorij štirih držav avtoritativno vsiliti svojo vo- ljo vsem ostalim. Evropske velesile so se posluževale takih metod v 19. stoletju. Še leta 1878. je bilo mogoče, da so Avstro- Ogrski poverili mandat, da z bajoneti za- vzame tuje ozemlje in si prisvoji tujo last- nino. Kaj takega se dandanes ne more več ponoviti. O tem mora biti prepričan tudi za- neženjaški fašizem. Narodi, na katere misli v svojem predlogu Mussolini, niso več ne- oborožena brezpravna raja, marveč so to narodi, organizirani v solidne državne za- jednice, ki so svoje ujednjenje plačali z dra- goceno krvjo in se globoko zavedajo svojih pravic in svoje moči. Še več, narodi, ki naj bi postali žrtve tega načrta, niso osamlje- ni, temveč so medsebojno povezani po soli- darnosti interesov in po nepozabnih spom- nih na težke čase v nedavni preteklosti.

Društvo narodov edini re- gulator mednarodnega življenja

Poleg tega pa pta, ki jih predlaga Mus- solini, niso niti najmanj primerna za rešit- ev in ureditev razmer v Evropi. Ne sme se pozabiti, da obstoja še nekaj drugega, kar je globoko ukoreninjeno v povojnem me- dnarodnem življenju Evrope, a to je Dru-

je šlo za naklep, da se Češkoslovaški, Jugosloviji in Poljski omejijo njihove suverene pravice in da se na njun rač- une izvede »pax romana«. Vse pa ka- že, da je bilo treba hiteti, da se elimi- nira Društvo narodov in da se glavne kompetence prenese na novi direktorij četvorice. Po izstopu Japonske iz Dru- štva narodov je izpraznjeno eno stalno mesto v ženevskem svetu in na dani je bilo, da se mora vrzel izpolniti. V po- števpri prihajata le dva kompetenta: Poljska, ki je že davno zahtevala ta atribut velesile, in Mala antanta, ki po svoji notranji reorganizaciji nastopa kot čisto nov in močno tehten činitelj ev- ropske politike. Postalo je celo jasno, da mora biti vzhodni del evropske cel- le nastop v ženevskem svetu vsaj z dvema delegatoma, ako ima romansko- germanski zapad v njem kar štiri za- stopnike.

Tudi iz tega ozira se je Mala antan- ta tako odločno postavila na tla Dru- štva narodov in velesile bodo morale

štvo narodov. Ta ženevska institucija osta- ne kljub vsem dosedanjim začasnim neus- pehom vendarle edini regulator mednaro- dnih sporov in edino mogoči ventil težke atmosfere mednarodnega življenja. Društvo narodov je čuvar vseh suverenosti in edini kompas mednarodne politike. Zapustiti ta kompas in kreniti na pot koalicijske po- moči povratek v nekdanje sisteme diplo- matskih blokov, ki so se zrušili v svetovni vojni. Zaradi tega je nujno potrebno, ostati čvrsto v Društvu narodov. Razpravljati o paradoksih g. Mussolinija bi pomenilo iz- gubljati čas.

Hud udarec Mussolinijevemu načrtom

V pariških diplomatskih krogih odkrito priznavajo, da je s stališčem Male antante nastopila v pogledu Mussolinijevega načrta docela nova situacija. Jugosloviji, Češkoslo- vaški in Rumuniji, se je sedaj pridružila tudi Poljska. Blok, ki predstavlja 80 mi- lionov prebivalcev, ne bo nikdar dopustil, da bi se mu karkoli vsiljevalo. Novi blok je zavzel sedaj odločno stališče, ki bo v teku tega tedna glavni predmet diplomatskih razgovorov v Zenevi, Parizu, Rimu in Lon- donu. V pariških krogih poudarjajo, da je s tem zadan Mussolinijevemu načrtu glede revizije mirovnih pogodb hud udarec.

Zbližanje med Poljsko in Malo antanto

V ženevskih in pariških krogih razen te- ga podčrtavajo, da se že delj časa govori o reviziji mirovnih pogodb. To vprašanje je načel sedaj tudi Mussolini, ki pa se skrbno izogiba vsaki konkretizaciji in niti ne po- ve, na katere pogodbe naj bi se nanašala revizija. Toda, dokler revizionisti točno ne povedo, kaj naj se izpremeni v versaille- skem dogovoru, ostane revizija zavita v meglo in ne more imeti drugih posledic, ka- kor samo nepotrebno vznemirjanje v me- dnarodnem življenju, ker predstavlja le ogrožanje miru.

Veliko važnost pripisujejo v tukajšnjih diplomatskih krogih skorajšnemu posetu poljskega zunanega ministra Becka v Beo- gradu in Pragi v Parizu sodijo, da je to odločilen korak za definitivno približanje Poljske k paktu Male antante, kar bi bilo za nadaljnji razvoj Srednje in Vzhodne Ev- rope najdalekosežnejše važnosti. Dogodki zadnje dobe Poljski nujno narekujejo, da združi poljsko politično linijo s politiko Male antante.

Odmev v Rumuniji

Bukarešta, 27. marca. AA. Vsi listi ob- javljajo komentarje o zadnjih sklepih stalne- ga sveta Male antante v Zenevi in jih pozdravljajo. Soglašajo z odločnostjo Ma- le antante in Poljske glede mirovnih po- godb in s stališčem Male antante proti di- rektoriju štirih držav.

»Universel« pravi, da Poljska, Mala an- tanta in Francija pa tudi druge neodvisne države nikakor ne morejo sprejeti načrtov in kombinacij, ki bi ogrozile mirovne po- godbe in s tem ustvarjale v Evropi takšen položaj, da bi bil mir Evrope v nevarnosti.

Tudi Sovjetska Rusija za zblížanje z Malo antanto

Varšava, 27. marca. AA. Polslužbena »Ga- zeta Polska« objavlja poročilo svojega do- pisnika v Moskvi, po katerem je sovjetska vlada pripravljena poslati svoje diplomate na pogajanja z Rumunijo. Poljska je pri- pravljena posredovati za uspešno zaklju- čitev takih pogajanj. Rusija bi se v danem primeru pričela pogajati tudi z ostalima dvema državama Male antante Jugoslavijo in Češkoslovaško, ki doslej še nista pri- znali sovjetov.

Macdonald poseti Hitlerja

London, 27. marca. p. Kakor javljajo »Sunday Express«, namerava ministrski predsednik Macdonald v kratkem potovati v Berlin, kjer se bo razgovarjal s Hitler- jem o italijanskem načrtu glede direktorija četvorice.

Mussolini znatno „omilil“ svoj načrt

Pariz, 27. marca. g. »L'Intransigeant« jav- lja iz Zeneve, da je italijanski ministrski predsednik temeljito spremenil svoj prvot-

uvideti, da tak ogromni kompleks ozem- lja, s tolikimi milijoni prebivalstva, ko- likor ga nima niti ena izmed evropskih velesil, ne more in noče biti vedno v podrejenem položaju, da drugi odločajo o njegovih zadevah brez njega in proti njemu. In to celo s tako prozorno ten- denco, kakršna izhaja iz načrta oligar- hičnega direktorija!

Zadnje vesti kažejo, da je energični nastop Male antante že rodil sadove. Že danes se lahko skoro z gotovostjo re- če, da je predlog direktorija velesil po- kopan. Z njim ni še pokopano bistro rimskega projekta, v kolikor teži za tem, da se najde način za uspešno mir- no reševanje evropskih konfliktov, sa- mo izhod bo treba sedaj iskati v drugih smerih. Naj se najde kakršenkoli, to- liko je gotovo, da bo bližje duhu povoj- ne mednarodne demokracije in duhu Društva narodov, zato tudi uspešnejši za delo na pomirjenju Evrope, kakor bi to mogoč bil prvotni načrt direktorija velesil.

no pogodbo med štirimi državami, ki naj bi po sedanjem obsegale naslednjih šest točk:

1. Države pogodbenice naj bi se obveze- le, da bodo delovale v duhu Kelloggove po-

Brez Male antante ne bo šlo

Na iniciativo Anglije so nameravali povabiti k sodelovanju tudi Malo antanto, ki pa je odklonila politiko blokov

Zeneva, 27. marca. r. Veliko senzacija v tukajšnjih krogih so zbudile vesti, da son- dirajo italijanski emisariji teren za eventual- ni pristop Male antante k nameravanemu bloku štirih velesil. Iniciativa za to je izšla iz Londona, kjer so spoznali, da ne bo šlo brez in proti Mali antanti, ki predstavlja v svoji novi organizaciji trdno povezano ve- lesilo, kateri se bo po vsej verjetnosti prej ali slej pridružila še Poljska in ki upravi- čeno zahteva, da se je ne sme izključiti od sodelovanja v evropski politiki. Po zatrdli- lju poučenih diplomatskih krogih, so v Ri- mu prvotno na to iniciativo pristali. Ker pa so se zastopniki Male antante odločno izja- vili proti politiki blokov, priznavajoč edino avtoriteto Društva narodov, so v Rimu se-

godbe in ne bodo uvažale nobenih poseb- nih ukrepov.

2. Revizija mirovnih pogodb v smislu člena 19. pakta Društva narodov, vsekakor samo v primeru, da bi nastala situacija, ki bi ne mogla izživeti sporov med prizadeti- mi državami

3. Enakopravnost Nemčije v primeru, če ji dosegla razorožitvena konferenca samo polovičen uspeh. Načelo enakopravnosti bi bilo treba v tem primeru urediti s stalne pogodbo med štirimi državami.

4. Ureditve izven evropskih problemov

5. Pogodba traja deset let.

6. Pogodba se registrira pri Društvu na- rodov.

daj ta načrt opustili in demantirajo tudi vsi, da bi sploh kedaj obstajala namera, povabiti k sodelovanju Malo antanto. V tukaj- šnjih krogih sodijo, da je nastop Male antan- te domala popolnoma prekriljati rimske na- črte, tako da ta akcija ne bo prišla preko platičnih izjav.

London, 27. marca. AA. Današnji »Times« ugotavlja, da po Hitlerjevih izjavah o nem- ški znanji politiki nihče več ne more trdi- ti, da sta Mala antanta in Poljska poka- zali velik odpor proti reviziji mirovnih po- godb ter zaključuje, da se revizije dejanska brez prietanka te držav, ki so na njej nepo- sredno zainteresirane, ne bo dala doseči.

Velesile se pogajajo Japonci anektirajo

Izkoriščajoč napetost v Evropi je Japonska izstopila iz Društva narodov in proglasila aneksijo dosedanjih mandatnih otokov

Zeneva, 27. marca. AA. Glavni odbor raz- orožitvene konference je danes nadaljeval razpravo o angleškem orožitemnem načrtu.

Na dopoldanski seji je španski delegat Madariaga pozdravil angleški načrt, zahtev- lja pa je od velike, naj v razorožitvi pred- najtvo malim državam. Predvsem se je za- vzemal za učinkovito razorožitve pomorskih sil in zahteval tudi popolno ukinitve vojne- ga letalstva. Govorec o Mussolinijevem na- črtu, je naglašal, da je mogoče realizirati revizijske težnje le v atmosferi mira. Če stremi Mussolinijev načrt za tem, da popra- vi napake mirovnih pogodb, je nujno po- trebno, da se otrese metod, zaradi katerih so nastale napake v mirovnih pogodbah. Besedilo mirovnih pogodb so sestavile prav one velesile, ki naj bi se sedaj združile, da bi znova same izvršile revizijo. To bi do- vedlo le do novih pogrsk, zaradi česar je potrebno sodelovanje z ostalimi državami. Protestiral je tudi proti ustanavljanju po- sebnih skupin v okviru Društva narodov in izven njega. Zavzel se je za del franco- skega načrta, na katerega se angleški raz- orožitveni načrt ne ozira. Posebno je zahtev- val, naj se zniža tonaža vojnega brodogra- vesil in internacionalizira civilno letal- stvo.

Sovjetski poslanik Dvoglevski je poudar- jal, da je tudi ruska vlada predložila kon- ferenci razorožitveni načrt s točnimi podat- ki. Protestiral je proti zmanjšanju vojnega letalstva, kakor ga določa angleški razoro- žitveni načrt, češ, da je treba vojno letalstvo ukiniti v celoti.

Nato so govorili še zastopniki manjših držav, med njimi zastopnika Indije Aga- khan in Portugalske Vasconcello, ki sta iz- javila, da sprejemata angleški razorožitveni načrt.

Nemški delegat, poslanik Nadolny je na popoldanski seji označil stališče Nemčije glede na angleški razorožitveni načrt. Na- glašal je, da je Macdonaldova pobuda otvori- la odločno fazo na konferenci, kajti po mnogih neuspehih vsebuje angleški načrt — ki je bil vložen v času, ko se je nahajala konferenca skoraj pred razidom — popoln osnutek za razorožitveno pogodbo.

Izstop Japonske iz Društva narodov

Tokio, 27. marca. d. Včeraj se je vršil kronski svet, na katerem je bilo po daljši razpravi soglasno sklenjeno, da izstopi Ja- ponska iz Društva narodov. Zunanji mi- nister je dobil nalog, naj o tem takoj ob- vesti tajništvo Društva narodov. Vlada je obenem sklenila proglasiti aneksijo Karo- linskih, Marjinih in Maršalskih otokov, nad katere imi je imela Japonska kot članica Društva narodov mandat.

Zeneva, 27. marca. d. Danes je japonski delegat na razorožitveni konferenci posetil generalnega tajnika Društva narodov sira Erika Drummonda ter mu izročil noto ja- ponske vlade, s katero prijavlja svoj izstop iz Društva narodov. Noto se glasi:

»Ker kaže, da pripisuje Društvo narodov ohranitvi neizvedljive formule večji pome- kanter pravi vrednosti varnosti miru ter bolj cení obrambo akademskih tež kakor odstranitev vzrokov za bodoče spore, sma- tra japonska vlada, da ima povod za izva- janje posledic, ker obstojajo med Japonsko in Društvom narodov glede mirovne poli- tike nespravljiva nasprotstva.«

Obenem je japonski delegat obvestil ta- jnika Društva narodov, da smatra Japonska očeje, nad katerimi je imela dosedaj ma- ndat, za integralni del japonskega ozemlja in da zaradi tega ne more odložiti več tega mandata. Končno je še pristavil, da je Japonska pripravljena sodelovati na me-

narodnih konferencah, v kolikor bo to sma- trala za potrebno in koristno.

Ogorčenje Nemcev

Izstop Japonske iz Društva narodov v ženevskih krogih ni presenetil, ker se je že dolgo napovedovalo, pač pa je izzvala ve- liko presenečenje aneksija otokov, nad ka- katerimi je imela dosedaj Japonska svoj mandat.

Zaradi tega koraka Japonske so zlasti razburjeni Nemci, ki so upali, da jim bo razprava o teh mandatih dala prilož- no četi vprašanje bivših nemških kolonij. Nemčija je nameravala zahtevati, da se ji da mandat nad Karolinskimi otoki, ki so bili poprej nemška kolonialna posest. V krogih nemške delegacije izjavljajo, da Nemčija ne bo mirovala, dokler to vpra- šanje ne bo razčiščeno ter da aneksije teh otokov s strani Japonske ne bo nikoli pri- znala.

Tokio, 27. marca. d. Stališče Nemčije glede Karolinskih otokov je izzvalo v tu- kašnjih krogih veliko ogorčenje. Na kon- ferenci tiska je japonski zunanji minister na vprašanje novinarjev izjavil: Kdor hoče imeti Karolinske otoke, jih pride lahko sam iskat. V Tokiju dobro vedo, da v Nemčiji želijo pogajanja za Karolinske otoke za- radi tega, da bi sploh mogli enkrat načeti vprašanje mandatov.

Nemški sunek bi kmal lahko za posledico zelo neprijetna pogajanja z Ameriko glede pogodbe o južnem morju iz leta 1922. Za- radi tega so v Tokiju zelo ogorčeni.

Sumljivi ameriški manevri

Washington, 27. marca. AA. Pacifiška vojna mornarica bo jutri zapustila svoj oporišči v San Pedru in v San Diegu. Od- plava bo na strelne vežbe proti »sovražni- kovi mornarici«. Povečeval bo admiral Leigh. Vežbe se udeležijo nad 100 vojnih la- di, med temi bo 10 oklopnih. Pri teh vež- bah bo sodelovalo tudi 250 pomorskih le- tal.

Odgoditev agrarne debate v skupščini

Beograd, 27. marca. p. Narodna skupšči- na se je sestala danes h kratki seji, na ka- teri se reševala zgolj tekoče zadeve. Ker so člani vlade zaposleni pri proračunski razpravi v senatu, je bilo sklenjeno, da se razprava o agrarnem zakonu, o katerem razpravlja tudi še poslanski klub, za par dni odgodi. Zaradi tega bo prihodnja seja Na- rodne skupščine sklicana pismenim potom.

Na današnji seji je po odobritvi zapisa- nika predsednik dr. Kumanudi med drugim sporočil, da je minister pravde predložil načrt zakona o ureditvi fidejkomisov. Sle- dilo je čitanje cele vrste interpelacij. Mi- nister pravde je zahteval tudi izročitev ne- katerih poslancev sodišču, o čemer bo raz- pravljaj imunitetni odbor. Prečitanje so bi- le številne prošnje in pritožbe, med kate- rimi je tudi prošnja uslužbenec dravske banovine, da bi se jim priznalo na držav- nih železnica enak ugodnosti, kakor drž- avnim uslužbencom. Številne ženske or- ganizacije prosijo, naj se čimprej uzakoni predloženi zakon o pobijanju spolnih bo- lezni. Sreski kmetijski odbor v Pruhi, ob- činški odbor v Ormožu in občinska zastop- stva raznih drugih občin pujskega srezu protestirajo proti zopetni delni uvedbi tro- šarine na vino, kakor hoče to storiti novi proračun dravske banovine.

Nemci v Jugoslaviji in Slovenci v Avstriji

Točne in umestne ugotovitve senatorja dr. Rožiča v proračunski razpravi — Nemci pri nas so gospodje, Slovenci na Koroškem pa brezpravna raja

Beograd, 27. marca. p. Včeraj se je pričela v senatu proračunska razprava. Poročilo finančnega odbora senata je podal senator g. dr. Miroslav Ploj, nakar se je po eksprojezu finančnega ministra gospoda dr. Djordjevića pričela načelna razprava. Na včerajšnji dopoldanski in popoldanski seji (o kateri je obširneje poročalo že ponekdajsko »Jutro«) je govoril med drugim tudi senator dr. Vladimir Ravnihar.

Senator dr. Rožič

Danes dopoldne se je načelna razprava nadaljevala. Po govoru senatorja Cerovića je povzel besedo senator dr. Valentin Rožič, ki je v obširnem govoru očetel položaj nemške narodne manjšine v Jugoslaviji in ga primerjal s položajem slovenske narodne manjšine v Avstriji. Iz izjav senatorja dr. Rožiča, ki so vzbudila v zbornici splošno pozornost, se vidi, kako neutemeljene so pritombe, ki se od časa do časa pojavljajo v nemškem tisku glede položaja nemške narodne manjšine v Jugoslaviji. In koliko več pravice ima Jugoslavija, pritoževati se nad položajem koroških Slovencev, ki jih avstriske oblasti sistematično zavračajo ne samo na političnem, marveč tudi na gospodarskem in kulturnem polju. V svojem obširnem govoru je senator dr. Rožič med drugim dejal:

Nemci v Jugoslaviji

V Jugoslaviji živi okrog 470.000 Nemcev, ki pa niso nikjer naseljeni kompaktno, marveč so raztreseni po vsej državi. Naselili so se na tem ozemlju ob koncu 17. in v začetku 18. stoletja ter se nastanili v najrodovitnejših pokrajinah naše države. Nemška narodna manjšina ni samo v vsakem pogledu popolnoma enakopravna z ostalimi državljani Jugoslavije, marveč uživa zlasti na gospodarskem polju v marsikaterem pogledu naravnost privilegiran položaj. Zlasti domače industrije je pomejila v prvi vrsti zaščito nemške industrije. Nemci so mogli pri nas ustanovljati industrijska podjetja in sploh gospodarske ustanove brez oziroma na svojo nacionalno pripadnost. V Jugoslaviji je nad 140 gospodarskih in denarnih podjetij, ki so v rokah nemške narodne manjšine. Osnovna glavna teha podjetij znaša nad 100 milijonov, vloga Nemcev v denarnih zavodih pa presega pol milijarde. Iz tega je razvidno, da odpade na vsakega 1000 Nemcev v naši državi okrog 200.000 Din kapitala in najmanj 1 milijon denarnih vlog. Pri tem pa ni vseh kapital, vložen v podjetjih, ki niso v nemških rokah. V političnem pogledu uživajo Nemci v Jugoslaviji enake pravice, kakor ostali državljani. Kako lažne so te pravice, ki se od časa do časa pojavljajo v inozemskem in nemškem tisku, se vidi najbolj iz p'save glavnega glasila nemške narodne manjšine novoskejskega »Deutschsches Volksblatt«, ki je odkrito zapisal: »Po 200 letih zatiranja na domači grudi smo doživeli z ustanovitvijo Jugoslavije svoj dvojni preporod: našli smo zopet svojo domovino, a našli smo tudi zopet sami sebe.«

Pred postankom Jugoslavije Nemci pri nas razen v Sloveniji niso imeli nobene osnovne šole. Avstrijski madžarski školski zakon je zatiral tudi Nemce na vse načine. Po ustanovitvi Jugoslavije pa se je položaj mahoma izpremenil. Nemci so dobili več, kakor se jim je kdaj sanjalo. Po statistiki iz leta 1929 imajo pri nas 154 osnovne šole s 570 oddelki in s 572 učitelji. Razen tega imajo 38 otroških vrtcev, ki jih poseta 3680 otrok in na katerih vzdržuje država 45 učiteljskih mest. Nemška narodna manjšina ima dalje pri nas 6 meščanskih šol s 24 oddelki in s 720 dijakli. V Novem Vrhu imajo svojo gimnazijo s 150 učenci. V verskem pogledu so docela enakopravni, imajo avtonomno evangelijske cerkve, za katero daje država letno 657.000 dinarjev dotacije, 415 nemških kulturnih in prosvetnih društev neovirano razvijajo svoje delovanje. Dočim ponesrečeno vojvodinski Nemci niso imeli niti enega svojega lista, imajo sedaj 29 listov. Vsak objektiven Nemec mora priznati, da takih ugodnosti ne uživa nobena narodna manjšina v nobeni drugi državi.

Človek bi pričakoval, da bodo Nemci to lojalno priznali in da bodo zato vsaj nekoliko hvaležni. Namesto tega pa se pojavljajo v inozemskem tisku tendenciozni napadi na našo državo, češ da pri nas zatiramo Nemce. Nemci naj samo pogledajo nazaj v uradne statistike iz leta 1913 ali 1914, pa se bodo sami prepričali, kako obupen je bil njihov položaj takrat, ko so bili izpostavljeni sistematični madžarizaciji, dočim danes nihče ne zahteva, da bi se odrekli svojemu jeziku in svoji narodnosti.

In naši na Koroškem

Če pa pogledamo, v kakšnem položaju je naša narodna manjšina v Avstriji, Slovenci na Koroškem se moramo zgroziti. Avstrija se je v mirovni pogodbi obvezala, da bo zajamčila narodnim manjšinam neoviran gospodarski in kulturni razvoj. Obvezala se je, da se bo vršil pouk na osnovnih šolah v materinskem, to je v slovenskem jeziku. Toda niti ene te obveznosti avstriske republiki ni izpolnila. Nasprotno: če huje se sedaj izvaja nasilna germanizacija Slovencev, kakor v nekdanji avstro-ogrski monarhiji. Vso slovensko inteligenco so izgnali ali pa ji z neprestanimi napadi, z ogrožanjem varnosti življenja in premoženja onemogočili nadaljnji obstoj. Narod je ostal brez svojih voditeljev. Med uradno-študentskim učiteljskim sodenji tidi ni danes niti enega Slovenca. Čeprav so bili do prve svetovne vojne tako v državnih, kakor v deželnih službah.

Vzporedno z državno oblastjo gre tudi cerkev, ki je preemestila vse slovenske duhovnike, tako da ni slišati slovenske besede skoro niti v cerkvi.

Slovenski Slovenci, ki so naseljeni po vseh lužni Koroški, je danes samo še brezpravna raja. Nima niti ene osnovne šole, kamoli meščanske šole ali gimnazije. Tako vztrajno utrjavajo, da je to za deželno vladno ustanovo ponekod, niso nič drugega, kakor od Schulvereine in Südmärkte favorizirane pomembne, Germanizaci-

ja se vrši na vse načine: z gospodarskim pritiskom, z dajanjem ugodnosti in z zavajanjem nekega prebivalstva. Temu cilju služijo vsa društva, vse šole, vsi uradi, vse knjižnice in vse, karkoli je dosegljivo oblastem in favoriziranim pomembnim organizacijam. Tam, kjer je pradohodna slovenska, kjer so se v slovenskem jeziku ustoličevali vojvode, tam se ne sme slišati več nobena slovenska beseda. Bli bi čas, da bi se tudi avstriske vlada spomnila svojih dolžnosti do slovenske narodne manjšine in jim dala vse to, kar uživa nemška narodna manjšina v Jugoslaviji. Ta zahteva je tem bolj upravičena, ker so Slovenci na Koroškem naseljeni kompaktno, dočim predstavljajo Nemci pri nas le umetno posejane raztresene drboče. Bila bi pa tudi dolžnost nemške narodne manjšine v Jugoslaviji, da bi opozorila na to svoje rojake, kajti nihče bi nam ne mogel ničesar očitati, ako bi mi vrnilili milo za drago in dali nemški narodni manjšini v Jugoslaviji samo to, kar daje nemški narod v Avstriji slovenski narodni manjšini.

Iz nadaljnje debate

Zbornica je sprejela izjavljanja senatorja dr. Rožiča z dolgotrajnim odobravanjem. V nadaljevanju razprave o proračunu je govoril najprej senator dr. Vasa Glušac, ki se je bavil pred vsem s proračunom in naglašajoč, da je v sedanjih gospodarskih prilikah mnogo lažje predvideti izdatke kakor pa dohodke. Zavzemal se je za izboljšanje in poenostavljenje državne uprave.

Beganje ljudi s federacijami

Senator in bivši minister dr. Oton Franke je utemeljeval stališče Narodnega kluba in trdil, da pojmujejo člani tega opozicijskega kluba jugoslovenstvo enako, kakor ministri predsednik dr. Sršić. Senator Milutin Dragović je v svojem govoru opozarjal na to, da so sedanje nepravice v veliki meri zakrivil prejšnji strankarski režimi, ki niso dovolj povesčali pozornosti državnim problemom, marveč so gledali zgolj na svoje strankarske koristi. Težko je v par letih opravičiti to, kar se je zamudilo dolgih 10 let. Zato pa so tudi ti bivši politiki najmanj kvalificirani kritizirati sedanje delo, ki je iskreno in pošteno. Beganje mas s federacijami in avtonomijami je tem bolj zločin, ker tudi vsi ti bivši voditelji dobro vedo, da bo vse to izvršeno z ureditvijo širokih banovinskih s. m. p. Kar pa se tiče narodnega in državnega edinstva, je bilo to vprašanje rešeno že leta 1918 na Kajmakčlanu in na drugih bojiščih svetovne vojne, kjer so

Priprave za reformo ustave v Avstriji

Preosnovanje zveznega sveta v gospodarsko zakonodajno zbornico — Pred razpustom republikanskega Schutzbunda

Dunaj, 27. marca. d. Vlada namerava že v prihodnjih dneh predložiti načrt nove ustave vladnim strankam, kakor tudi socialno-demokratski in velenemski opoziciji. Stranke bodo pozvane, naj takoj zavzamejo svoje stališče napram vladnim predlogom. Ustavna reforma naj bi se izvedla na ta način, da bi se najprej sklical glavni odbor Narodnega sveta, ki naj bi imenoval stalni pododbor, s čegar sodelovanjem bi na to izdal zvezni predsednik zašilno odredbo, ki bi omogočila Narodnemu svetu sprejeti ustavne reforme s predpisano dvotretninsko večino. Sklicanje glavnega odbora bi se na željo vlade vsekakor izvršilo šele tedaj, če bi pristali na reformo ustave tudi socialni demokrati in velenemci, torej šele potem, ko bi bil dosežen med strankami sporazum o nameravani reformi. Razen tega zahteva vlada, naj bi dali socialni demokrati in velenemci pred sestankom glavnega odbora zanesljiva jamstva za neovirano odobritev ustavne reforme v Narodnem svetu.

O bistvu nameravane reforme ustave, se doznajajo naslednje podrobnosti. Narodni svet naj bi se nadalje obstojal v dosednji obliki, vendar pa naj bi bila njegova pristojnost omejena zgolj na politična vprašanja. Težišče zakonodaje bi bilo v popolnoma preosnovani drugi zbornici, ki jo je doslej predstavljala zvezna svet. Zvezni svet naj bi se namreč impeliral, kakor je bilo že v zvezni ustavi iz l. 1929 načelno določeno, preosnovati v stanovski svet, ki naj bi določal o vseh gospodarskih in finančnih vprašanjih. V parlamentarnih krogih se mnenja, da bodo vodstva strank potrebovala za proučitev reforme ustave dalje časa.

Kakor vse kaže, bo v notranje-politični napetosti prišlo že v prihodnjih dneh do odločitve. Splošno se pričakuje razpust republikanskega »Schutzbunda«, ki ga zahtevajo zastopniki »Heimatblocka« v vladi skoro na ultimativni način. V poučenih krogih zatrjujejo, da bodo zastopniki »Heimwehra« izjavili že te dni, da je njihov nadaljnji obstoj v vladi odvisen od pristanka na razpust republikanskega »Schutzbunda«. Iz proglašev voditeljev »Heimwehra« in izjav v tisku, ki ima z njim tesne zveze, je jasno razvidno, da je to ena izmed njihovih glavnih zahtev. Nekateri menijo, da zaradi tega ne bi bila izključena možnost vladne krize, vendar pa je zelo dvomljivo, da bi dr. Dollfuss in ostali klerikalni člani vlade ne pristali na razpust socialističnega »Schutzbunda« ter hoteli izvesti na ta način krizo vlade, ki temelji dejansko samo na enem času večine v Narodnem svetu. V Starhemburgovi okolici trdijo, da bo »Schutzbund« razpuščen že ta teden. Na shodu v Inmostu

MR. BAHOVEC
Za spomladansko zdravljenje uporabljajte
Planinka čaj Bahovec
ki čisti in osvežuje kri in tako prenavlja ves organizem. Zavojček Din 20.- V vseh apotekah in drogerijah.

Slovenci, Hrvati in Srbi skupno prelivali svojo kri.

Senator Petar Cirić je tolmačil stališče Narodnega kluba in izjavljal, da so tudi Hrvati pristali enotne in močne Jugoslavije. Je s primerno ureditvijo na znotraj v duhu čim širše samouprave. Naslednji govornik senator dr. Popović se je v svojem govoru bavil predvsem z zunanje-političnim položajem in v zvezi s tem pomembno važnost Male antante, ki je največja čuvar miru v okolišju Društva narodov Ostru je zavnil razne punkcije, ki nimajo nikakega drugega uspeha, kakor da dajejo našim nasprotnikom povod za nove napade na Jugoslavijo. Zadnji je na dopoldanski seji govoril senator Jovan Nešković. Zavzemal se je za povečanje kreditov za našo vojsko, ki je največje jamstvo miru in varnosti. Seja je bila nato ob 13. prekinjena ter se je nadaljevala ob 17.

Na popoldanski seji je prvi govoril senator Stevan Mihailović, ki je po poklicu pravoslačen svečenik. V lepem govoru se je zavzel za bratsko slogu med vsemi verami Jugoslavije je bila v dušah naroda ustanovljena že davno popred, predno je bila službeno proglašena in mednarodno priznana. Zato je napačna politika ona, ki hoče za vsako ceno vzdržati umetno ustvarjene meje, ki so jih potegnili med istokrvnimi brati oni, ki jim slova Jugoslovenov ni šla v račun.

Senator Paja Obradović se je v svojem govoru bavil predvsem s punkcijami in ostro obsodil početje onih politikov, ki so deset let imeli prvo besedo v državi, imeli dovolj prilike, da v delu pokažejo svojo skrb za dobrobiti naroda in države, a tega niso storili. Smatralo pa za potrebno, da sedaj s svojimi izjavami otežkajo položaj državi na znotraj in zunan, samo da bi iz osebne užaljenosti ovirali konsolidacijo prilik. Taki ljudje ne zaslužijo nobene milosti in vlada bo storila prav, ako z njimi odločno obračuna. Zakoni obstoje tudi za nje in jih morajo spoštovati, kakor sleherni drugi državljani.

Zadnji govornik na današnji seji je bil senator Stepan Janković, ki je navezal svoja izjavljanja na govor predgovornika, naglašajoč, da je dolžnost vseh, delati pomirjevalno, da se ljudstvo po nepotrebnem ne vznemirja. Vlada in Narodno predstavništvo si prizadevata, da ustvarita čimboljše življenjske pogoje, da bi bili zadovoljni vsi, ker se dobro zavedata, da je zadovoljen narod najboljši čuvar države. Javnost pa mora upoštevati, da preživljamo težke čase, ko se ne da vse napraviti, kar bi želeli. Seja je bila nato ob 19.45 prekinjena in se bo nadaljevala jutri dopoldne ob 9.

Je knez Starhemberg pozval vlado, naj takoj prične akcijo proti marksizmu, razpusti socialistični »Schutzbund«, odstavi dunajskega župana in imenuje za avstrijsko prestolno vladnega komisarja. Knez Starhemberg je tudi pobijal politiko, ki se naslanja na Francijo, češ, da gre Franciji samo za ponižanje nemštva na svetu.

Požar v cerkvi

Montreal, 27. marca. AA. Požar je uničil znamenito katoliško katedralo sv. Jakoba. Škoda znaša pol milijona dolarjev. Policija je aretirala nekega moža in njegovo soprogo ki ju dolžijo, da sta zanesla ogenj. Požar je izbruhnil med mašo, ki ji je prisostvovalo 2000 vernikov. Nastala je strahovita panika. 4 žene in 6 onemogočenih je ranjenih. Cerkev je zgorela do tal.

Sestanek grškega parlamenta

Atene, 27. marca. AA. Davi ob 11. sta se sestala senat in zbornica.

Pogajanja CSR in Nemčije

Berlin, 27. marca. AA. Dne 30. t. m. se bodo pričela pogajanja med Nemčijo in Českoslovaško o ureditvi spornih finančnih vprašanj.

Novi grobovi

V starosti 69 let je v zavetišču na Vidovdanski cesti v Ljubljani umrl po daljšem bolehanju g. Jože Tomažič, višji poštni kontrolor v pokloju. Starejša narodno - narodna generacija se s spoštovanjem spominja tega kremenitega narodnjaka, odločnega v borbi proti nemški tatarski, zvestega sobojnika v fronti priistašev, grogorja Jerzava in njegovih tovarišev. Po rodu je bil Dolenec, služboval je daljšo dobo v Ljubljani, pred upokojitvijo v svetovni vojni pa je doživel še zadnjo neveselost od strani vladajočih, da je bil premeščen v Novo mesto. Zapušta vdova, a katero je očetovsko skrbno vzgojil svojega nečaka sodnika Jože Barčevič, služboječa pri deželni sodišči v Ljubljani. Pogreb blagega narodnjaka bo jutri ob pol 17.

V nedeljo zvečer okrog 21. je nenadno urla na Šutni v Kamniku posebnica gospa Jožeta Kratnerjeva, mati kamniškega župana. Pokojnica je dosegla lepo starost 82 let, vendar je bila še tako krepka in zdrava, da je ves čas sama vodila vse gospodinjstvo. Od enajstih otrok so samo trije preživeli njeni smrti: hčerki ed. Marija, učiteljica, in ed. Fanika, uradnica na davčni upravi v Kamniku, ter sin Franc, mestni župan v Kamniku. Blago pokojnico bodo spremlili k večnemu počitku na Žale dne ob 16. — Družina g. dr. Evžena Jagra v Podčetrniku je izgubila hčerko Trudi v ljubljanski bolnici pa je smrt ugrabila B. zvičarjevi družini hčerko edinko ed. Faniko, ki je bodo jutri ob 15. spremlili k večnemu počitku. — Pokojnim blag spomin žalujočim naše iskreno sožalje!

Hindenburgova zahvala katoliškemu centru

Počastitev centroma, ker je glasoval za pooblastilni zakon — Propaganda za bojkot nemškega blaga v inozemstvu

Berlin, 27. marca. d. S sprejetjem pooblastilnega zakona, s katerim je dobil Hitler s podporo katoliškega centroma v roke neomejeno oblast, je Hitlerju zagotovljena dolga doba vladanja. Kakor se zdi, Hitler sploh ne misli tako kmalu dati oblasti iz rok in hoče očitno tudi v tem pogledu posnemati Mussolinija. Tako vsaj tolmačijo službeno pojasnilo na vesti inozemskega tiska glede izločitve državnega zbora, ki je bil, kakor znano, odgojen za nedolgočas. Pojasnilo izrecno poudarja, da vladi po pooblastilnem zakonu državni zbor sicer res ni potreben, ker lahko sama izda vse potrebne zakone; vendar pa za sedaj ne misli docela izločiti sodelovanja državnega zbora, v katerem ima itak absolutno večino, marveč ga bo od časa do časa sklicala, da bo vlada lahko pred širšim forumom pojasnila svoje načrte in jih na ta način legalizirala. Vlada stoji tudi na stališču, da po poteku poslovne dobe sedanjega državnega zbora, ki traja do 5. marca 1937, ne bo treba razpisati novih volitev, marveč bodo sedanje stranke same predložile svoje kandidatne liste in vlada bi na podlagi zadnjih volilnih rezultatov razdelila mandate. Na ta način bi bila tudi v bodoče zagotovljena narodnim socialistom potrebna večina.

V soboto se je novoizvoljeno predsedništvo državnega zbora predstavilo predsedniku republike Hindenburgu. Kakor poroča katoliška »Germania«, se je Hindenburg pri tej priliki še prav posebno zahvalil prvemu podpredsedniku državnega zbora Esseru, članu centroma, da je katoliški centrum glasoval za pooblastilni zakon in na ta način podpel Hitlerjevo vlado. Hindenburg je naglasil, da šteje to centrum v posebno zaslugi in da gotovo tudi Hitlerjeva vlada tega ne bo pozabila.

Včeraj so slovesno instalirali novoizvoljeni berlinski občinski svet. Pred tem sta bili službi božji v cerkvi sv. Nikolaja in v katedrali sv. Hedvike. V katoliški cerkvi je ob tej priliki izjavil župnik Vetter, da bodo sicer nemški škofje sami v kratkem označili svoje stališče glede na nove razmere v Nemčiji v veliki skupni poslanici, kljub temu pa ne dvomi nad besedami državnega kancelarja Hitlerja, ki je izjavil pred vsem svetom, da pomenjata obe veliki konfesiji v Nemčiji jamstvo za mir.

Monarhistična propaganda

Berlin, 27. marca. d. Na zborovanju organizacije mladih nemških nacionalcev v Potsdamu je izjavil državni tajnik Bismarck, da se nemška nacionalna mladina bori za zopetno uveljavljanje pruske misli in za obnovu hohenzollerske dedne monarhije v Nemčiji. Berlinski intendant za radio je obvestil Bismarcka, da njegovega govora ne more prenašati po radiju, ker je v nasprotju z izjavo predsednika vlade, da vprašanje monarhije sedaj ni aktualno. Državni tajnik Bismarck je nato izjavil: Poznamo in upoštevamo stališče vlade, v kateri so tudi voditelji naše stranke. Tudi mi stojimo za državno vladno vemo, da ne smatra sedanjega trenutka za primerneja za izjavo o tem vprašanju, smatram pa za preozkoročno tolmačenje besed državnega

Mladina srednjih šol je zborovala

V obsejni trdnjavi je z izvrstno akademijo in lepo uspešo skupščino pokazala zelo zadovoljiv razmah svojega delovanja

Maribor, 27. marca. Zborovanje srednješolcev dravskega b. novine je uspešno zelo zadovoljivo. V soboto ob pol 20. je bila v Narodnem domu slavnostna akademija. Prostrano dvorano in galerijo je napolnila mladina in so bili navzoči tudi župan dr. Lipold, oba sreska načelnika dr. Ipavic in Makar, višji državni pravnik g. Jančič, starosta mariborske sokolske župe dr. Gorišek, vsi ravnatelji mariborskih srednjih šol, ravnatelj Mastnak, ki je obenem zastopal bana dr. Marušića, ravnatelj realne gimnazije dr. Heric, ki je zastopal prosvetnega šefa, in ravnatelj Kadunc, dalje narodna poslanca Spindler in Krejči, veletrgovca Ferdo Pinter in drugi. Povdarjamo pa, da so zelo grešili slovenski mariborski pridobitni sloji in drugi, ki so izostankom pokazali malost, nerazumevanje za stremiljenja naše mladine.

Sporod je bil skrbno naštudiran. Po pozdravu predsednika župe g. Cibica iz Ljubljane, je orkester mariborskih učiteljskih krogov pod taktirko g. Viherja strumno zagraval venček slovenskih narodnih pesmi. Moški zbor učiteljski pod vodstvom gosp. Ferlinca je bil deležen burnega priznanja, ki je dosegel vrh, ko je zapel mladinski zbor FS pod vodstvom prof. Schweigerja ob spremljevanju gimnazijske Dane Kutinove dve Adamičevi pesmi in tako ponovno dokazal, da nikakor ne zaostaja za Trboveljskimi slavci. Presenetil je tudi nastop konzervatorista Uroša Prevorseka, ki je dovršeno igral na violini ob spremljevanju klavirske učiteljice gđe. Manice Mahkoteve. Mlada umetnika sta bila deležna dolgotrajnih ovacij. Dobro je odrezal tudi Ferlinčev oktet, ki je zapel več narodnih, za zaključek sporeda pa dodal znano »Dekle dal mi rož rudičev«.

V nedeljo dopoldne ob 9. se je vršil občni zbor župe za dravsko banovino v dvorani Ljudske univerze. Otvoril ga je predsednik Cibic, ki je zlasti toplo pozdravil ravnatelja Mastnaka kot zastopnika bana. Z viharom odobravanjem je bil sprejet predlog, da se pošlje udanostna brzojavka kralju in pozdravna brzojavka gosp. banu Ravnatelj g. Mastnak je prečital pozdravno pismo g. bana, ki bodi mladino k intenzivnemu in konstruktivnemu delu ter ji želi polno uspeha v njenih globokih nacionalnih stremiljenjih. Nato je pozdravil mladino v imenu prosvetnega šefa banske uprave dr. Heric. Zadnje v imenu občine ma-

kancelarja, če se nam hoče preporučiti izražanje naše lastne misli na lastno odgovornost.

Proti preganjanju židov

Newyork, 27. marca. AA. Nocoj so se vršili v Newyorku in v 340 drugih ameriških mestih ogromni protestni shodi proti preganjanju Židov v Nemčiji. Častni predsednik ameriškega židovskega kongresa Stephen Wise je izjavil, da ameriško javno mnenje odklanja neresnične verzije nemških uradnih krogov in da bodo nocojsnje demonstracije odločen protest in izraz ogorčenja Američanov vseh veroizpovedi proti ravnanju z Židi v Nemčiji po 5. marcu.

Ameriška vlada za sedaj ne bo uradno protestirala pri nemški vladi. Informacije, ki jih je dobila od svojega poslanstva v Berlinu in od ameriških konzulatov, navedajo, da so bili Židje v resnici preganjani, da pa je sedaj preganjanje ponehalo. Kongres ameriških Židov bo zahteval od Roosevelta, naj dovoli iz Nemčije izgnanim Židom naselitev v Zedinjenih državah preko emigracijskih dolobč.

Pariz, 27. marca. AA. V Lyonu so imeli Židje protestni shod proti nasilstvom, ki jih hitlerjevci izvajajo nad nemškimi Židi. Po shodu je deputacija Židov oddala na nemškem konzulatu protestno resolucijo.

Varšava, 27. marca. AA. Danes so bili po vsej Poljski protestni shodi proti preganjanju Židov v Nemčiji. Poljske židovske organizacije pozivajo k bojkotu nemškega blaga, če bi se preganjanje Židov v Nemčiji nadaljevalo.

Vladni ukrepi proti inozemski propagandi

Berlin, 27. marca. g. Državni kancelar Hitler je imel včeraj večurno posvetovanje z državnimi ministroma za ljudsko prosveto in propagando dr. Josipom Göbbelsom, s katerim je končnovaljavno določil način organizacije in dela tega novoustanovljenega ministrstva. Velik del posvetovanja je nanašal tudi proti novemu nacionalnemu režimu v Nemčiji posebno v Angliji in Ameriki. Vlada bo že v bližnji bodočnosti uvedla stroge zakonite ukrepe proti intelektualcem te propagande, ki je v glavnem vodijo bivši v Nemčiji udomačeni Židje.

Berliner Tageblatt poroča iz dobro poučenega vira, da bo narodna socialistična stranka pričela boj zoper to propagando v inozemstvu in zoper bojkot nemškega blaga zelo temeljito. Gospodarski krogi zahtevajo, naj se na napovedanih zborovanjih priporoča bojkot židovskih trgovin ako bodo v inozemstvu še nadalje hujšali zoper Nemčijo in nemško vlado. Govorilo se je tudi o tem, da naj bi se uvedel numerus clausus za zdravnike, odvetnike, profesorje in druge poklice.

Novo vodstvo nemških komunistov

Berlin, 26. marca. AA. Po poročilih iz Moskve sta bila komunisti Kippenberger in H. P. Neumann imenovana za naslednika Thälmanna. Kakor znano, so marksovski komunistični krogi s Thälmannom zelo nezadovoljni in ga dožde, da se za krivili poraz nemške komunistične stranke.

giztrami svetnik dr. Rodošek, dr. Jurečko v imenu starešinske zveze »Jadrana«, prof. Kenda v imenu Sokola, akademik Uršič v imenu JNAD »Jadrana«, akademik Mermolja v imenu primorskih akademikov, akademik Vlado Kreft v imenu Zveze fantov in deklet, g. Viher za društvo »Nanos«, g. Kocjančič za starešinsko organizacijo »Preporod« in Uroš Prevorsek v imenu beograjske univerze.

Predsednik je prečital brzojavne pozdrave ministra dr. Kramera in narodnega poslanca g. Rasto Pustoslavca, ki jih je mladina radostno sprejela. Sedila so poročila posameznih družin. Za »Preporod« je poročal predsednik Trampuš, ki je podal točen pregled delovanja in miselnosti ljubljanskih srednješolcev. »Preporod« šteje ob svojih 20letnici 440 članov in ima 10 odsekov. Poročilo o delovanju mariborskega »Napredka« je podal učiteljski Dušan Spindler. »Napredek« je v zadnjem času na prav razveseljivi višini. Za združene mariborske učiteljskega naraščaja je poročal učiteljski Viher; obe združeni organizaciji štejeta zdaj 300 članov in članic. Za celjsko »Šlogo« je poročal gimnazijec Cergelj, župno poročilo je pa podal predsednik Cibic. Vse navedbe so pričevale, da je mladina zelo aktivna in da bo temeljito obračunala z vsemi, ki so proti edinstvu Jugoslavije. Nato so sledili referati. O delu mladine v Primorju je poročal Mermolja, o narodno obrambnem delu Viher, o mladini in političnih dogodkih akademik Uršič, o mladini in socialnih problemih Kerendč.

Prečitana je bila obširna resolucija, ki jo je izdala župa. Zborovanje naših najmlajših inteligentov, ki je potekalo zelo živahno, je bilo zaključeno ob 13. z večernim ljubljanskim vlakom so delegati in udeleženci polni novega navdušenja zapustili Maribor.

Vremenska napoved

Zagrejska vremenska napoved za danes: Večina oblačno, ponekod vedro, precej stalno, nekoliko bolj toplo. — Situacija vremenjskega dne: Anticiklon prevladuje nad vso Centralno Evropo in je mestoma prodrl tudi že v južneevropske kraje. Zaradi tega se je vreme nekoliko ustalilo, padle pa se temperature.

Dunajska vremenska napoved za torek: Nobene bistvene spremembe sedanjega vremena; ponekod morda bolj oblačno.

Naši kraji in ljudje

Louis Adamič se vrača v Ameriko

Jugoslavija je po njegovi besedi boljša šola kakor največja newyorška biblioteka. - Laskave izjave o lepoti naših pokrajin

Ljubljana, 27. marca. V nedeljo popoldne se je pisatelj Louis Adamič z gospo soprogo na kolodvoru poslovil od majhne družbe slovenskih pisateljev, da se odpelje do Trsta, kjer se bo v sredo vrkal na prekoceanski parnik »Saturnia« in se bo preko Patrasa, Neapla, Palerma, Gibraltarija, Lizbone in Azorov vrnil v svojo drugo domovino. Dne 12. aprila prispe v Newyork.

Louis Adamič se je mudil v Jugoslaviji 11 mesecev in je vso križem prepotoval. Dobro se je seznanil z našimi kraji in ljudmi, in ko se vrača, odnaša iz Jugoslavije razen polne duše vtisov tudi dva teška kovčega gradiva. V Ameriki bo končal veliko knjigo o Jugoslaviji, ki jo je zasnoval za svojega bivanja med nami: »Jugoslavija, portret zemlje«, ki bo čez kakšno leto izšla v Newyorku in Londonu obenem. Na svoji hoji po Jugoslaviji se je intenzivno in intenzivno zanimal za vse in vzbujal bil je naše pokrajine: Slovenija, ki je kakor miniaturna lepa sveta, se mu zdi pač najlepša, Dalmacija je lepa in čisto na drug način in tako vsaka pokrajina zase. Poleg Ljubljane je največjo prijaznost in ljubeznivost srečal v Sarajevu. Najzanimivejša dožela pa se mu zdi Južna Srbija zaradi svojih etnografskih posebnosti. Čudil se je primitivni lepoti, ki jo je srečal po hišah in v noši ljudi na našem jugu, kjer ima vsaka vas svojo lastno kulturo. Rekel je, da je Južna Srbija za pisatelja in za znanstvenika pač najzanimivejši kot Evropa: sem naj bi se vsi, ki imajo pero v rokah

prihajali učiti. Ko se je Louis Adamič tako razgovoril o velikem doživetju, ki ga pomeni zanj ta prvi obisk v stari domovini, je samo obžaloval, da kot član Guggenheimove fundacije ne more govoriti še več: ta fundacija, ki vsako leto pošlje določeno število ameriških pisateljev v inozemstvo, nalaga slednjemu izmed njih strogo dolžnost, da za svojega bivanja izven Amerike nikjer ne podajajo nikakršnih političnih izjav. Zato bo pa toliko bolj lahko zgovoren v svoji knjigi o Jugoslaviji.

Literarno je bilo njegovo bivanje v domovini prav glodovito. Poleg tega, da je pisal tu svoj novi roman »Planota« v tem, sta v slovenskem prevodu izšli dve njegovi knjigi: »Križa v Ameriki« in pa

»Smeh v džungli«, ki je prav za njegovo slovo izšel v Lebnovem prevodu pri Tiskovni zadrugi. Tiskovna zadruga se je pogodila z njim tudi za slovensko izdajo »Planote« v tem. — Zagrebška Binoza pa je v srbohrvaščini izdala »Smeh«, a izdala bo tudi še »Dinamit« in »Planoto«.

V tem letu bivanja v Jugoslaviji se je pisatelj seznanil z množico ljudi. Skoraj vsi so ga obsipali z vladnostjo in prijaznostjo in vsem njim se ob slovesu zahvaljuje za vse in jih prosi oprostjenja, da ne moreta z gospo vsakemu posebej stisniti roke. Oba pa zagotavljata, da bosta kmalu, vsaj čez dve leti prišla spet nazaj.

Moje bivanje v Jugoslaviji nam je rekel Adamič, pomeni zame izobrazbo, ki je nikdar ne bi mogel doseči, pa naj bi deset let vzdrževal sedel v največji newyorški biblioteki. Če bi mogel, bi v Ameriki začel organizirati pokret, naj se ljudje hodijo učiti v Jugoslavijo!

Bogoljubov o našem in svetovnem šahu

Razgovor z vele mojstvom pred njegovim odhodom iz Ljubljane

Ljubljana, 27. marca. Ob dvodnevnem gostovanju ljubljanske ruskega vele mojstra nistem hotel poleg poverljive mi naloge aranžmana in vodstva njegovih ljubljanskih nastopov opustiti redke prilike, da izvem iz njegovih ust nekaj odgovorov na vprašanja, ki bi utegnili zanimati širšo šahovsko javnost.

Seveda ni bilo lahko najti take prilike. Ko smo v soboto sedeli v kmečki Slamičevi sobi pri večerji, se mi je želja izpolnila. Prestregel sem kratkoma poslovni pogovor venomer čebelarjeve njegove menažerke, plavalase Holandke Lote Soesmanove, in pobaral odličnega šahovskega gosta:

»Pravkar ste na veliki šahovski turneji. Kako ste zadovoljni s svojimi dosedanjimi uspehi?«

»Hvala — prav zadovoljen. S šahovskimi uspehi namreč. Ne toliko s finančnimi. Kar jih imam, je to zasluga izključno le moje agilne menažerke.«

»Koliko je resnice o vesteh, da se nameravate zopet spoprijeti z Aljehinom za svetovno prvenstvo?«

»Vesti so točne. Možnost takega spopada pa zavisi le od finančnega uspeha moje sedanjega turneje. Spraviti skupaj 10.000 dolarjev, ki jih zahteva Aljehin, ni baš lahka stvar.«

»Ali so Vaši šahovski uspehi, gospod vele mojster, taki, da Vas usposabljaajo za tako borbo?«

»Vsekakor. V Moskvi sem l. 1925. odnesel pred Laskerjem in Capablancu prvo nagrado; prav tako l. 1921. pred Aljehinom; nadalje l. 1928. pred Capablancu in Kiselegu in l. 1925. v Bratislavi prvo mesto pred Niemcevičem. V Karlovih Varh leta 1923. sem delil z Aljehinom in Maroczyjem, prvo, drugo in tretje mesto.«

»Kdaj ste pričeli igrati šah in kaj Vas je napotilo, da ste se posvetili šahovski karijeri?«

»S 14. letom sem se pričel že intenzivno baviti s šahom. Leta 1911. sem dosegel šampionat svojega rodnega mesta Kijeva, nakar sem se ves posvetil šahu.«

»Kam nameravate še povsod na svoji sedanjí turneji?«

»To je stvar moje menažerke, ki ji v tem pogledu prepuščam popolno svobodo. Zaenkrat mi je zagotovila gostovanje v Zagrebu, kjer igram v nedeljo. V ponedeljek igram v Veliki kavani v Karlovcu. V torek nastopim na Sušaku, a v sredo na Reki. V četrtek mi je zagotovljen Trst in za petek Benetke. Odtoč bom krenil proti jugu in so nastopi v Rimu, Napolju in Palermu tudi že gotova stvar. Pravtako nastop v Brescii in v Florenci. Iz Italije bom najbrž krenil preko Bolzana in čez Brenner v Stuttgart, kjer se bom malce odpočil. Potem pa bo — kakor rečeno — vodila nadaljnja pogajanja gđ. Lotka, ki me navdušuje celo za obširno turnejo po Jugoslaviji. Seveda o tem pred jesenjo ni govora.«

»Kakšen vtis ste dobili od naših šahistov?«

»Vaši igralci, tako mariborski kakor ljubljanski, so odlični!«

Da osvežite kri, pijte nekaj dni zapored jutraj časo naravne »Franz Josefove« grenčice. Od mnogih zdravnikov zapisana »Franz Josefova« voda uravna delovanje črevesa, krepi želodec, izboljšuje kri, pomiri živce, povzroči, da se človek splošno dobro počuti in da ima jasno glavo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Mehko
palmira-milo
olepšuje.

dovolj zanimanja. Zato ta misel ne bo nikoli prodrla.

»Govorji se, gospod Bogoljubov, o krizi v šahu. Kaj menite Vi?«

»Samo v finančnem pogledu je kriza — v šahovskem nikakor... Šah sam se bolj in bolj razvija.«

»Kateri mojstri smatrate za najmočnejše?«

»Na vodilnem mestu je brez dvoma Aljehin, ker dr. Lasker ne igra. Nato sledi: Capablanca, moja malenkost, Niemcevič, dr. Vidmar in Euwe.«

»Ali je kak večji turnir na vidiku?«

»Zaenkrat nimam nikakih obvestil.«

»Kako ste se počutili v naši sredini?«

»Tako Maribor kakor Ljubljana sta mi zapustila neizbrisne vtise. Verujte mi, da se počutim med Vami kakor — doma. Zdeli bi le, da bi mi bilo mogoče prebiti med Vami par ur v počitku. Toda to mi, žal zaenkrat ni usojeno. Delo me kliče — boj za obstanek je pereč.«

Tako nekako je zaključil Bogoljubov odgovore na moja vprašanja, ki jih je spet prekinila s poslovnim pripovedovanjem nestrna njegova menažerka. Ko sem Bogoljubovu stisnil desnico mi je zagotovil, da bele Ljubljane ne bo pozabil in da jo bo še obiskal.

Grenčica Hunyadi Janos je najzanesljivejša in najidealnejša odvajalno sredstvo.

Velik uspeh konjiške prireditve

Gospodarsko-prosvetni dnevi so privabili mnogo gostov

Konjice, 27. marca. Naš lepí trg se je odel v praznično oblečilo, raz hiš so zaplapolale državne zastave, po trgu in v javnih lokalih je zavrelo veselo vrvenje domačinov in gostov. Konjice so častno proslavile uspehe enoletnega dela v gospodarskih organizacijah. Ves veliki trud je poplačal, mnogostevilni obisk gospodarske prireditve je lahko našim mravljičnim pridnim gospodarskim in javnim delavcem v veliko zadoščenje.

Na praznik ob 9. je predsednik sreskega kmetijskega odbora gosp. Križnič Alojzij otvoril vin-ko razstavo in vinski sejem ter razstavo državnega letarskega tečaja. Po zdravili je zastopnika bana g. načelnika inž. Zidanskega, domačega g. sreskega načelnika dr. Suhača, gg. narodne poslance Petovarja, Zemljiča in Gajšeka, višjega letarskega nadzornika g. Gombača, podpredsednika glavnega odbora Kmetijske družbe g. Sanci, inž. Kropivka, člana banskega sveta g. Jereba, vse došle župane in delegate gospodarskih in kulturnih organizacij sreza, zastopnike uradov in druge goste. Zahvalil se je tudi komisiji, ki je ocenjevala vina in ki so jo tvorili višji klet. nadzornika Zabavnik, klet. inštruktor Bregant, upravnik Šumenjak in kmet. referent Nemec, ter vsem onim, ki so pomagali pri pripravi za razstavo, posebej še narodnim damam.

Nato sta poročala gg. Gombač in Nemec o rezultatih vinske ocene. Višji kletarski nadzornik Gombač je ugotovil, da ima konjiški okraj zelo dobra vina, ki so prijetna in pripravna zlasti za poletni konzum. Sreski kmet. ref. Nemec je z veseljem ugotovil, da so se od lani pokazali lepi uspehi nasvetov in navodil, ki so bili dani lanskim razstavljalcem; kakovost vina se je izboljšala za 100 odst.; lani je dobilo 14 vin prvostveno oceno, letos pa 30. Vidi se uspeh dobre gospodarske organizacije, posebej se vinarke podružnice, ki šteje danes 88 članov, tako, da so razen treh organizirani vsi vinogradniki.

Načelnik inž. Zidanšek, konjiški rojak, je sporočil pozdrave g. bana. Priznava gospodarskim delavcem sreza, da pravilno pojmujejo svojo nalogo, ko poleg vinogradništva obračajo skrb tudi drugim gospodarskim panogam, z ozirom na zmanjšani konzum vina in na velike težkoče, s katerimi se imajo boriti vinogradniki, ne

kaže vinogradništva forsirati. Ostati je pri starih preizkušanih vrstah vina (burgunec, rizling in silvanec), priporoča pa se tudi nega trte vrstev za tkzv. črnino. Čestita prirediteljem na izborni organizaciji, zahvaljuje se jim v imenu g. bana za njihov trud ter zaključuje z vzklikom Nj. Vel. kralju, ki se mu pridružijo vsi navzoči.

Gostje so si nato ogledali vinsko razstavo. Lični katalog, ki je opremljen s krasnimi slikami konjiških vinskih gor in trga Konjice, kaže, da je razstavljenih 19 raznih vrst vina od 105 razstavljalcev. Na razpolago bi bilo v srezo okroglo 2000 hl vin po ceni od 2.50 do 6 Din.

Gostje so si nato ogledali letarsko razstavo, ki kaže izdelke treh mesecev trajajočega drž. letarskega tečaja v Zrečah pod vodstvom strok. učitelja Uršiča in letarskega mojstra Geohellija, 56 učencev in učenec se je v tem tečaju toliko naučilo, da so gostje z občudovanjem gledali njihove izdelke (košare raznih velikosti za sadje in grozdje, cvetlična stojala, stole, košare za ročno delo, kovčke, itd.). Veliko zaslug za organizacijo tečaja si je stekel udi zreski šolski upravitelj g. Mravljak.

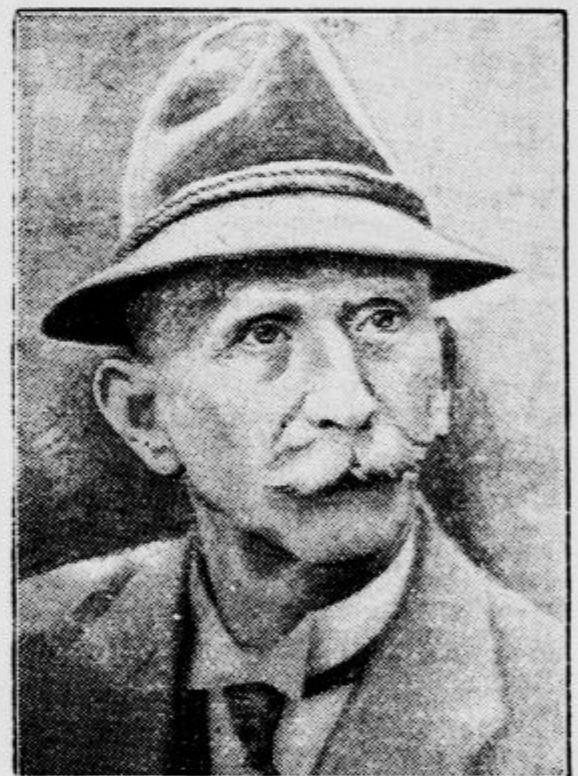
Domača trdka za eksport sadja Hinko Dobnik je v isti sobi okusno aranžirala razstavo sadja. Ob 10. uri se je vršil občni zbor sreske organizacije JRKD za konjiški okraj v Narodnem domu. O tem zborovanju bomo še poročali. Po občnem zboru JRKD se je mnogobrojno občinstvo zbralo ob 11. pred okrajno hranilnico na manifestacijski zbor, na katerega je vabila priljubljena domača godba »Dravinja« pod dirigentom gospodom Marčekom. Pred okrajno hranilnico je bil okusno pripravljen govorniški oder. Nastopili so kot govorniki gg. narodni poslanci Petovar iz Ptujja, Zemljič iz Lutomerja, načelnik inž. Zidanšek, podpredsednik Kmetijske družbe g. Sanci, ki so vsi razmotirali in poljudno obrazložili gospodarsko delo vlade, Narodne skupščine in banske uprave. Zbor je vodil g. notar Jereb, zaključil pa ga je domači poslanec g. Gajšek s pozivom na složno in stvarno delo Med zborovanjem, zlasti za časa govora gg. notarja Jereba in nar. posl. Petovarja so v bližnji župni cerkvi zvonili z vsemi zvonovi...

Po zboru je sreski kmetijski referent Nemec razglasil izid ocenjevanja viničarjev iz konjiškega sreza. Komisija je priznala nagrade v znesku od 25 do 110 Din viničarjem: Težaku Francetu, Kusterju Avgustu, Golčmanu Antonu, Orožnu Francetu, Kidriču Stefanu, Berglezu Juriju, Povhu Francetu, Stumpfu Jožefu, Kosu Mihi in Kostevcu Antonu.

Gostje so se po zboru podali skupno z gg. narodnimi poslanci na obed v Narodni dom, kjer jim je sokolsko lutkovno gledališče pod vodstvom gđ. Režalek Marjana po obedu prikazovalo nekatere prizore.

Oficijelne prireditve prvega dneva so minile z najlepšim uspehom. V nedeljo so sledila razna strokovna zborovanja in zborovanje kmečke mladine, danes pa je zborovalo učiteljsvo in so se vršile nekatere kulturne prireditve.

Dr. Fran Tomineš

odvetnik v Ljubljani in zaslužni naš javni delavec je bil 24. t. m. na tretji redni glavni skupščini Zveze naprednih akademskih starešin izvoljen za njenega predsednika. O skupščini ZNAS, ki se vedno bolj uspešno uveljavlja kot vrhovna reprezentanca slovenske inteligence, je obširno poročalo ponedeljsko »Jutro«.

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Sladki šlagerji, smeh, zabava in vesele pustolovščine!

Maks Hansen

priljubljeni tenorist in komorni pevec v najboljši vlogi kot »Frigar« v »Seviljskem brivcu«

Sladka brezskrbnost

Pri tem filmu boste pozabili vse svoje skrbi, ki vas tarejo v vsakdanjem življenju. Za to bo preskrbel odlični komik in humorist

Fritz Grünbaum

Ursula Grabley, Adele Sandrock, Bernhard Götzke

Najnovejši Foxov zvočni tehnik senzacij! Danes premiera ob 4., 14.8. in 14.10. zvečer.

KULTURNI PREGLED

Pesmi o pomladi

Za prve pomladne dni mi je prišla na misel rdeča vezana knjižica v cirilici: Dragutin M. Domjanič Pjesme. (Sprska književna zadruga). Razveselil sem se skoraj tako globoko in navno, kakor tehle toplih žarkov, ki zdaj že uganjajo staro in v zvezi vsemu ponavljajo se vedno tako čudovito čarovnjico s klorofilom in s semeni v tleh, s prvim blatom in prvim cvetjem. Ime Dragutina M. Domjaniča se mi vedno veže z mnogimi lepimi pesniškimi doživetji in osebnimi spomini.

Njegova nova pesniška zbirka je izšla v zbirki »Savremeni«, ki jo je ustanovila Sprska književna zadruga nalašč za sodobno domačo literaturo. Tu je natisnjena poezja zagrebškega pesnika obenem s prozo Branimira Čosića, Rista Ratičevića in Verke Skurla Iljić. So ljudje, ki bi hoteli D. M. Domjaniča uvrstiti med »nesodobne« pesnike. Zato je v tem, da so »Pjesme« izšle baš v zbirki »Savremeni«, nekaj podarek, ki ga bo vsak poznavalec Domjaničeve poezije sprejel z veseljem. Zbirka »Savremeni« obenem vzbuja spomine na enakomenovano zagrebško revijo, ki je zlasti pred vojno bila zbirališče vseh, ki so v hrvaški književnosti kaj pomenili in v kateri so takrat objavljali svoje pesniške tudi Svetislav Stefanović, pa Pandurovič, pa Dis, M. Ulekoković in mnogi drugi. Tam je Dragutin M. Domjanič pričel svoje zapiske o slovenskih pesnikih.

Sedanja beogradska zbirka Domjaničevih pesmi ne prinaša samo novih, in sedanjih knjigah se neobjavljenih pesmi, marveč je izbor Domjaničeve poezije, razširjen z zbirko novejših pesmi — tako nekako, kot je pri nas Albrecht uredil Zupančičevo »Ne-so besede«. Tu so mnoge pesmi, iz katerih govori še mladi Domjanič, n. pr. vroča pesem »Ciganka«, ki s svojo strastno erotiko tako malo pristoja poznejšemu Domjaniču. Potem so tu še drugi motivi iz pesniškov prve zbirke, ki jo je pred vojno izdalo »Društvo hrvatskih književnikov«, zlasti »Iz kancionijere«. Pesmi o glicinjah, ki cveto pri zagorskih »kur-jah«, o fontanah, o mesečnih nočeh in mladostnem wertherjevskem nastroju. Drugi del te zbirke »ma naslov »Iz teških dana« in združuje pesmi, iz katerih se oglašajo stopinje časa po pesnikovi tankočutni duši; lirčni odmevi balkanske in svetovne vojne. Sleda »Sluke«, pastelno mehke pesniške slike lepih krajin, razpoloženja in naravi, tihožitij. Tu so spomini s potovanj (Dubrovnik, ogrske puste, park Lazienki v Varšavi, Golica s polji svojih narcis itd.). Četrti del zbirke ma zelo splošen naslov: »Život«. V teh pesmih so odrazi avtorjovega življenja, pesniškega doživljanja in sanjarjenja. Tudi sanjarjenja in tega prav posebno, želja za dnu Domjaničeve duše se je po svoje vkoreninilo in razneslo staro Calderonovo spoznanje — odmev davnih biblijskih motivov, — da je

življenje sen, la vida es sueño. In samo pesnik ima celo v času najkrutejše resničnosti pravico do sanjarjenja. Svet je malo prida, sanjajno si čestita! — pravi naš Oton Z-

Dragutin M. Domjanič

panič v svoji božični zdravici. Kaj je življenje brez sanjarjenja? vprašuje Baudelaire? A kaj bi bila poezija, če bi lahko pesnikom vzeli pravico, da sanjarijo o stvarih, ki jih ni, ali pa da poslušajo utripe

onihih src, ki jih nihče ne posluša in opeva jo ono drobno in tiho življenje, ki se nihče zanj ne zmeni?!

Med Domjaničevimi pesmimi je mnogo pomladnih motivov. Redkokateri hrvaški pesnik je ustvaril toliko nežnih slik o pomladi in vsem njenem nemirnem, oplojačem, opojnem življenju, kakor jih nahajaj v Domjaničevi poeziji. Toda njegova pomlad ni nikdar neskrbna, vedno gre preko njenih apolonsko ubranih slik kakšna senca temne misli. Vsak val vetra skozi mlado travo in mlado žito vzbuja v pesniku misel o minljivosti, o tem, da trava uvene, žito dozori, cvet da sad, ljubezen se izkipi, mladost mine in človek ljubezen. V Domjaničevem pomladnem občutju je vedno kakšna senca jesenske razpoložnosti.

Izmed številnih pomladnih motivov naj omenim na tem mestu pesem »Vjera u proljeće (Iz čika »Iz teških dana)«. Spisana je v vojnih dneh, ko smo verovali v bodočo pomlad vsega našega naroda. Zdi se mi, da od nje prihaja ono »iste občute«, kakor ga imamo danes, 15 let po začetni »narodni pomladi«:

Slomljen je jorgovan snova zeleni, skoro če grane od ovejica se svijat. Proljeće dolezi, hoće li jednom sunce već svanuti i srca nam zgrijati?

Željni smo proljeća, željni smo sunca; da nam se nagleda opet vedrine, da nam odnehne od strahne te more e koje sav život naš nemoćno gine.

To je slika naše letošnje pomladi — pomladi črneče negotovosti in viharinih oblakov na obzorju. A mi bi hoteli vse to po-

zabiti in zopet neskrbno uživati lepoto prireditve. Hotel bi se smejeti od veselja. Hotel bi verovati v življenje, v ljudi, ljubiti karkoli in kogarkoli in upati, mnogo upati. Toda

Niši su dani bez radosti, tmurni, plaze ko bogalja povorke duge...

Naša pomlad ne pričakuje več onega zdravega, nam neklonjenega viharja, ki bi razgalil oblake in raznese tudi naše misli tja k svitu novega, lepšega dne — naši pomladi nasproti!

Sumorni su naši dani, sunce nam se luti, da je meni s lastom letjat, s lastom poginuti!

Domjanič je pesnik romantičnih nastrojev. Njegova romantika je nevalisovska, modrocvetna, izraz hrepenenja in sproščenosti. Ona romantika, ki jo vsi tako radi tepemo in zatiramo in ki vendarle tudi v tem protiromantičnem (a v bistvu hudo romantičnem) času neugnanu poganja. Pokrijte tla s kamenjem svoje nove stvarnosti, s poploščite vsa pota, koder hodi v-š duh, s svojimi podobami iz same resnične realnosti, asfaltirajte jih z zakrtno tendencnostjo: vedno bo še kje malce prostora za kakšno travo, ki sama ne ve, čemu raste in ki se vendar dvor k so'ncu z isto pravico kot mogočen hrast, ki bo kdaj dal vsilice za utrditev kakšne stvarnosti... D. M. Domjanič je izšel med »Savremeni« — človek iz navedene poezije si privaja pravico, biti sodoben! In ima jo, to pravico!

Domače vesti

• Časten jubilej. Narodna Citalnica v Kranju praznuje letos sedemdesetletnico svojega obstoja. Ta izreden in visok društveni jubilej bo društvo proslavilo dne 1. in 2. julija na svojem način in v večjem stilu. Narodna Citalnica naproša vsa domača in okoliška društva, da upoštevajo gornja dva dneva in zanja ne napovedo svojih prirediteljev.

• Sprememba pri poljskem generalnem konzulatu v Zagrebu. Kakor smo že kratko poročali, je dosedanjí generalni konzul poljske republike v Zagrebu g. dr. Roman Lazarski premeščen na važno mesto v zunanjem ministruvstvu v Varšavi in zapusti Zagreb te dni. Vest je neprijetno začela številne prijatelje in sponzoratele g. dr. Lazarskega, ki si je v svojem štiritletnem službovanju v Zagrebu pridobil široko simpatično konzularnega zastopnika. Zato se ne čudimo, če je bil oficijelni poslovni večer, ki ga je priredila zagrebska družba, tako prisrčen. Kdor je imel službeno opravilo na poljskem konzulatu v Zagrebu, se je moral čuditi tej marljivi eksponiranosti in ljubiznosti, za kar je šla v prvi meri zasloga njenemu šefu, g. dr. Lazarskemu. Uživel se je bil v naše razmere in se temeljito naučil srbohrvaščine. S Slovenijo, ki spada tudi v področje delovanja poljskega konzulata v Zagrebu, je vzdrževal prav živahno zvezo. Skoraj pri vsaki otvoritvi našega vselejema smo lahko opazili njegovo simpatično osebnost, a številni so bili tudi njegovi obiski naše lepote, ki jo je še posebno vzbujal. Kakor obhajemo njegov odhod, tako smo tudi prepričani, da bo g. dr. Lazarski v centrali v Varšavi nadaljeval svoje veliko delo, posvečeno medsebojnemu stikom med Poljsko in Jugoslavijo; a da bo to delo tudi uspešno, nam jamči že vse njegovo dosedanje delovanje.

Izbrane novosti

damskih plašev od preprostih do luksuznih modelov nudi

F. LUKIČ, Stritarjeva ulica

• Iz sodniške službe. V višjo položajno skupino je bil pomaknjen sodnik Stanko Moškon pri Sv. Lenartu. Premeščen so bili: kancliser okrajnega sodišča v Radovljici Anton Križnik k okrajnemu sodišču v Delnici, kancliser okrajnega sodišča v Celju Bernard Kovač k okrajnemu sodišču v Osijeku in kancliser okrajnega sodišča v Mariboru Ivan Pupišk k banskemu stolu v Zagreb.

Adria prasek je boljši

• Vojaške vesti. Kakor javlja »Vojni list«, so prideleni na službovanje: inženjerski podpolkovnik za generalštabne posle Anton Parte organizacijskemu odseku operativnega oddelka glavnega generalštaba; artiljerijski kapetan 2. za generalštabne posle Marijan Zmavec generalnemu štabu komande dunavske divizijske oblasti; zrakoplovni podporočnik Janko Dobnikar kot vodnik zrakoplovni šoli za ciljanje, zrakoplovni podporočnik Andrej Rukin kot vodnik komandi aerodroma, žandarmerijski kapetan 1. razreda Dragotin Sinkovec pa kot komandant novopazarške čete zetskega žandarmerijskega polka.

• Služba cestarja na banovinski cesti št. 59. v odseku Brod na Savi do stika z banovinsko cesto pri Grbinu v dolžini 6.300 km je razpisana. Prošnje je vložiti najkasneje do 15. aprila pri steskem cestnem odboru v Litiji.

„Zvočni kino Ideal“

DANES PREMIERA!

POLJUBLJANJE DOVOLJENO

Problem modernega zakona. Moški poljublja in pozablja, ženska pa ljubi samo enkrat! V glavnih vlogah šarmantna grofica

Norma Shearer

Robert Montgomery, Neil Hamilton

Krasen dopolnilni spored in zanimiv zvočni tehnik!

Predstave ob 4., 7. in 9. zvečer.

Pisatelj Louis Adamič v Skopju. Prijatelj lista nam poroča iz Skopja: Pisatelj Louis Adamič je zaključil svoje potovanje po Jugoslaviji z obiskom Skopja, kjer je bival štiri dni. Z gospo, ki ga spremlja ves čas, sta se zanimala za slikovitost starih mestnih delov ter obiskala trge, kjer se vidi življenje in vrvenje okoliških kmetov. Skopjanski literarni in znanstveni krogi (zg. M. S. Jovanović, P. Stijepčević, P. Mesnel in M. Filipović) so g. Adamiču radi postregli z informacijami, ki so mu bile potrebne, obiskal pa je tudi celo vrsto vasi v Skopski Crni gori, kjer je prišel v dotik s kmeti ter videl njihove urede. Zaradi bližnjega odhoda v Ameriko se je moral g. Adamič odgovoriti na nameravanim izletom dalje na jug. V splošnem je ga dežela s svojim pestrim in deloma patrijarhalnim življenjem zelo zanimala ter ji je obilil nov obisk ob priliki drugega potovanja v Evropo.

Desetletnica podružnice Glasbene Matice v Novem mestu. Po zamisli in prizadevanju svoje učiteljice klavirja in petja, gdč. Zorke Ronasove in podružničnega predsednika profesorja Josipa Grma pripravila zavod ob priliki svoje desetletnice glasbeno prireditev. Izvajala se bo poleg Griegove balade za ženski zbor in orkester »Pred samostanskimi vrati« in opera-enojanka Viljama Blodeka »V vodnjaku«. Prireditelj je določena na soboto, 8. aprila zvečer in se bo ponovila naslednjega dne, na evetno nedeljo 9. aprila popoldne, obkrat v dvorani Sokolskega doma v Novem mestu.

• Telefon s Češkoslovaško. Z odlikom prometnega ministra je dovoljeno, da se med Juoslavijo in Češkoslovaško otvori splošen telefonski promet, tako da se bodo mogli z obeh strani vršiti telefonski razgovori z vseh krajev, kjer obstoje telefoni za javni promet. Takša bo znašala za običajen razgovor 3 minut 63 do 99 Din. Takša za razgovor med Beogradom in Prago bo znašala 94.50 Din. Telefonski promet se otvori 10. aprila t. l.

Očetovo nasledstvo v obliki lepih belih zob lahko ohranite v pozni starosti s stalnim čiščenjem z znano Chlorodont zobno pasto. Poskus vas bo prepričal. Tuba 8 Din.

• Higijenska razstava v Beogradu. Jugoslovensko društvo za čuvanje narodnega zdravja v Beogradu priredi pod zaščito N. Vel. kralja prvo državno higijensko razstavo v Beogradu od 19. avgusta do 20. sept. 1933. Razstava, pri kateri bodo sodelovale vse državne ter privatne institucije in društva bo prirejena v poslopju tehnične fakultete na površini 30.000 kvadratnih metrov. Popularni strokovni del razstave bo prilepil s sodelovanjem vseh zavodov, drugi del razstave pa bo komercialne prirode; v njem bodo razstavile obrti, industrije in trgovine, kar pomeni propagando in reklamo za proizvode, ki služijo za higijenski način življenja ter za zdravstveno ureditev stanovanja in naselja.

• Barometrijske postaje v dravski banovini. Meteorološki zavod v Ljubljani ima v dravski banovini 6 barometrijskih postaj, in sicer v Ljubljani, Mariboru, Celju, na Bledu, v Kočevju in na Golniku. Nekateri listi so nedavno poročali, da Rogaska Slatina nima barometrijske postaje. To ni tako, saj je barometrijska postaja, ki je morda dajno za barometrijsko stanje velikanok ozemlje in ne pride zato v poštev vsak kraj. Zdravilišče Rogaska Slatina ima za svoje goste lastno barometrijsko opazovalnico, odnoda vremenska opazovalnica pa je II. reda. Pač pa je mariborska barometrijska postaja ena glavnih I. reda.

• Rekordni poset smučarjev na Kamniških planinah. Za oba praznika je obiskalo Kamniške planine toliko smučarjev, da poznalci upravičeno trdijo, da jih toliko še ni bilo niti lani, niti kdaj prej. Na Kravcu in Menini planini je bil prvi dnevni, na Veliki planini pa so bile poleg prostornega planinskega doma do zadnjega kotička polne tudi vse pastirske kočice. Samo na Kravcu je prenočilo v planinskem domu od sobote na nedeljo 125 smučarjev. Splošno računajo, da je bilo te dni v Kamniških planinah okrog 500 smučarjev.

• Koroške novice. Kakor poročajo iz St. Ilje ob Dravi, so se zbrali tamkajšnji fanti in mošje ter sestavili močan pevski zbor. Loga ves, St. Ilj in Biltove so dali najboljšo glasovo, znani pevcevdja Pavle Kernjak pa je zbral več starih slovenskih narodnih pesmi v tri lepe venčke. Pevci se marljivo pripravljajo in na velikonočni ponedeljek bo pri Miklavcu v St. Ilji lepa pevstva prireditelj. — Na poziv glede slovenskega pouka v ljudskih šolah je »Koroški Slovenec« prejel celo vrsto priredil in bodril, kar je pač dokaz, da se tamkajšnje ljudstvo vedno bolj zaveda nezadostnih učnih uspehov koroškega ljudskega šolstva. List objavlja izjave, v katerih se povdarja, da naši koroški rojaki ne bodo mirovali, dokler se na merodajnem mestu ne načne vprašanje pravične reforme obstoječih šolskih razmer. — V Vovbrab so nedavno pokopali mladega slovenskega dijaka Antona Rozencopla. Na zadnji poti ga je spremljalo mnogo dijakov, pevski zbor pa je zapel stare slovenske nagrobnice.

• Vinske sterilizatorje po 60 Din ima na zalogi »Čehostakloz Ljubljana, Komenskega ulica.

• Tramvaj v Dubrovniku bo reaktiviran. Tramvajski promet med Dubrovnikom ter Gružem in Lapadom bo v kratkem reaktiviran. Te dni so pričeli izmenjavati tračnice na nekaterih mestih, tako da bo do Velike noči redni promet zopet upostavljen.

• Požar v Trzinu. V nedeljo ob pol 14. je pričelo greti v Trzinu pri »Blazcu«. Zidana, z opeko krita hiša stoji tik ob državnih cestah. Ogenj se je vzel najprej na dvoristi strani hiše in je v kratkem objel vse ostrešje. Gasilci iz Trzina so bili takoj na mestu, da bi udušili ali pa vsaj omejili požar. Ko so prihiteli na pomoč še gasilci iz bližnjega Stoba, so z združenimi močmi požar pogasili, še predno je ogenj objel stanovanjske prostore v pritličju. Gasilci so imeli precej težav zaradi pomanjkanja vode. Škoda je velika in bo zavarovalnino pokrit le neznaten del škode. Kako je požar nastal, še ni ugotovljeno.

Pri boleznih krvi in kože, kakor tudi pri po oprisku in sojednih skažnih polti vzemite Saxlehnerjevo naravno grenčico HUNYADI JANOS. Poživlja cirkulacijo krvi, odvrta škodljive snovi, pospeši prenosno, čisti kri in ureja stolicu. Normalna doza: pol kozarca izpitje jutraj na tešče. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in v vseh boljših trgovinah. Pazite na etiketo z rdečim srednjim poljem!

Donoski k lovsckemu izrazstovju. Prejeli smo: V 2. št. Lovca piše Anton Ša. velj v svojem spisu »Divja svinja v kočevskih pragozidih«, da imenujemo Slovence divjo svinjo ženskega spola »krmac« in predlaga ta izraz v dosledno rabo. Piše: »V hudi zmoti in uredništvo bi mu bilo moralo ta izraz v tem pomenu brezobzirno prečrtati, kajti krma ne pomenja nikjer na Slovenskem in tudi ne v drugih slovenskih jezikih divje svinje. Krma ima povsem druga dva pomena, namreč: 1. zadnjo stran broda ali krmilo (prim. Prešerna: si mu z jadrani krmno popravil); 2. hranc vobče, potem samo hrano za živino. Šele izpeljanke: krmica, krmak, krmec, krmal itd. pomenjajo dobro hranjeno žival ali v ožjem pomenu svinjo. Stari letniki Lovca imajo tudi gledi divjih svinj ustaljeno terminologijo, radi česar je zgoraj omenjeni, popolnoma napačni izraz odveč. Priporočam, da po menja tud veper kratko in malo svinjo in ne že divjega neresca; ta je divji veper.

• Ottuv slovník naučný, eno največjih slovenskih enciklopedijskih del, se izpopolnjuje z dodatki k predvojni izdaji. Prav za prav bodo ti dodatki že nov, skoraj samostojen leksikon. V novi izdaji je zadostno upoštevana tudi slovenska kultura. Posamezna gesla obdeluje naš rojak g. Oton Berkepec, ki je samo v krkah F.H. objavil že preko 40 člankov o Slovencih. Pripravlja tudi daljši članek o slovenski literaturi, ki bo nadaljevanje Murkovega v predvojni enciklope-

Pri vsakem vremenu!

PALMA
GUMI PODPETNIKE
IN
PALMA GUMI USNJE
ZA PODPLATE

Pri najgostejšem vremenu suhe in tople noge. Največja izdržljivost in cenje od usnja. Ne drsi.

Dobi se pri vsakem četvrtarskem moštvo

JUGOSL. IZDELAK

• Vse občine škofjeloškega okraja naproša podružnica SPD v Škofji Loki najvidnejše, a najno, da ji sporoče zaprosene podatke, ker je sestava zemljevida v končni redakciji in se zamudniki v nobenem primeru ne bodo mogli upoštevati.

• Smrt bogatega Juoslovenca v Kaliforniji. Sodišče v Mačkovec je nedavno iz Kalifornije prejelo obvestilo, da je tamkaj umrl Dimitrij Djordjevič, ki se je pred 27. leti izselil v Ameriko ter zapustil ogromno premoženje 150 milijonov dinarjev. V testamentu je sodišču v Mačkovcu določil znesek 12 milijonov dinarjev, da jih razdeli siromakom, nadaljnjih 12 milijonov trgu Mačkovcu za ustanovitev pobožne ustanove v korist tržanov ter za zgradbo moderne kmetijske šole z internatom za vzgojo kmetijske mladine; 20 milijonov je zapustil svoji ženi in svojim sorodnikom pod pogojem, da ustanove rodbinskih zadrugo ter da vsak večer molijo za pokoj njegove duše. Ostalo premoženje pa je zapustil svojemu sinu Milivoju pod pogojem, da se preseli v Kalifornijo in da za vedno tamkaj ostane.

Slamič pravi: Moja vera me še goljufala ni, nizka cena, dobra mera goste vse zadovolji!

• Pegavi legar v Sarajevu. Mestni fizikat v Sarajevu je preteklo soboto v eni sami rodbini ugotovil štiri primere pegavca. Mož, žena in dva otroka so bili takoj prepeljani v bolnico, kjer se je stanje žene poslabšalo ter je bila v navzočnosti moža in otrok mrtva prenešana iz sobe. Mestni fizikat je ukrenil potrebna, da se širjenje nevarne bolezni prepreči.

PROTI SONČNIH REG ?
ORISOL CREME

• Ubój iz Starega trga pri Ložu nam poročajo: V Ložki dolini se redkokdaj zgodi kako krvavo dejanje. Prva leta po prevrtu je neki sin ubil očeta, a od takrat kronika loške doline še ni beležila nobenega uboja. Na praznik sv. Jožefa pa je prišlo do krvavega obračunavanja v lepi vasi Padbi pri Starem trgu zaradi lveha deklet. Dva fanta sta napadla posestnikovega sina Vinka Avseca. Prvi ga je udaril s kolom tako močno po glavi, da je kar »szazvonilo«. Avsec je obelzel nezavesten in je čez nekaj dni umrl. Okrajno sodišče v Ložu je sedaj zaključilo preiskavo in predložilo kazenski spis državnemu tožilstvu v Ljubljani, da dvigne proti obema napadalcema očitno zaradi uboja. Napadalec se izgovarja, da je hotel Avsec oba napasti z nožem.

• Ciril Metodove razglednice se dobe v trgovinah trafikah in v družbeni pisarni, Ljubljana, Bethovnova ulica 2. Cena 1 komad 1 Din. Trgovci dobe 25 odst. popusta.

KINO LJUBLJANSKI DVOR
Telefon 2730

Vilma Banky in Ronald Colman
v prekrasnem ljubavnem vefilmu

Plamen ljubezni

Samo še danes ob 4., 7.8. in 9.
ob najnižjih cenah 2., 4., 5. Din.

diji. Članek bo natisnjen pod geslom »Jugoslavce«.

• Vročni zprava Odboru Československo-jugoslovenske lity v Brncé, lična publikacija, ki nas seznaja z živahnim delovanjem naših jugoslovenskih prijateljev v Brnu, je izšla za občni zbor dne 28. t. m. Poleg obsežnih društvenih poročil vsebuje članek brnškega mestnega župana K. Tomeša »Brno in Jugoslavija« v srbohrvaščini, slovenščini in češčini, dalje članek Dušana M. Bogunovića »Zašto bratstvo između Jugoslavena i Čehoslovake« ter prispevek našega urednika B. Borka »Brno in Slovenec« (v slovenščini in češkem prevodu).

• Welthühne, znana berlinska revija, ki so ji sedanje razmere v Nemčiji onemogočile nemoteno izhajanje v Berlinu, se bo preselila v Prago.

Razstava mladinske knjižnice v Beogradu. V okviru Mladinskega tedna, ki ga prireja Ženski pokret, se je v nedeljo otvorila v Kolaričevemu domu razstava mladinske knjižnice. Slavnostni govor je imel pisatelj Veljko Petrovič, ki je orisal značaj in smeri mladinskega slovstva. Med najlepše plodove jugoslovenske mladinske književnosti šteje tudi »divni Župančičev Cidan«, ali ovaj rotonji otašče dugo zatvorena za nuš decu zbog narečja (?). Smrt nekdanjega ljubljanskega igralca. Minule dni je umrl na Češkem 66 letni magistratni uradnik v Karlinu, nekdanji poklicni igralec Jaroslav Altman-Tišnov. Bil je ob koncu stoletja več let član ljubljanskega gledališča.

Ali je za spanje potrebno moči?

Dogaja se, da so ljudje tako izčrpani, da ne morejo niti zaspati. To je paradoksen slučaj, da od same želje do počitka ne moremo zadobiti počitka. Da prebrodimo takšno nenormalno utrujenost, je potrebno, da pred spanjem okrepimo organizem — ne s težko jedjo, nego z lahko prebavljivo, krepilno hrano.

• Objede obleke barva v različnih barvah in plisiru tovarna Jos. Reich.

Iz Ljubljane

u. Društvo za raziskovanje jam bo imelo svoj redni občni zbor 28. t. m. v kemijški predavalnici I. dr. realne gimnazije v Vegovi ulici ob 17.30. O podzemni Ljubljani bo predaval istotam ob 18. društveni tajnik g. F. Miehler. K predavanju, ki ga spremljajo skopične slike, so vabljeni vsi, ki se zanimajo za kraške pojave. Vstop prost.

u. Ljubljana iz zraka. Prvo javno kinopredavanje, na katerem bo predaval naš znani kinomater g. prof. Ivan Noč svoje zelo uspele filme, se bo vršilo 28. t. m. ob 20.30 v dvorani Delavske zbornice. Brezplačne vstopnice se dobe v drogeriji »Adrijaz«, Selenburgova ulica in v trgovini topotrebščin, Janko Pogačnik na Tyrševi cesti 20.

u. Znani afriški raziskovalec in antropolog dr. Viktor Lebzelter, vodja antropološkega drž. naravoslovesnega muzeja na Dunaju, pride začetkom aprila na svoji prejavni turneji tudi v Ljubljano. Prirodnoznanstveni sekciji Muzejskega društva za Slovenijo se je posrečilo pridobiti ga za etno zanimivo predavanje. Natatneje o tem predavanju sporočimo še pravočasno.

Zaloga najlepših damskih plašev v Ljubljani

A. PAULIN, Kongresni trg št. 5.

u. Nacionalistom Aleksandrove univerze v Ljubljani. Pripravljalni odbor Jugoslovenskega nacionalističnega akademskega kluba »Edinstva« vabi vse iskrene Jugoslovence, da se vpišejo v klub. Prijavnice lahko dvignete vsak dan ob 11. do 12. ure pri br. Urašču Ferdin. Franciškega ulica št. 6.

u. Pripravljalni klub JNAK »Edinstva«.

u. Beethovnova slavnostna maša »Missae solenne« se bo 32. letih zopet izvajala na našem koncertnem odru. Maša je največja čestitostna skladba cele svetovne literature. Zahteva velik aparat v zboru in orkestru, predvsem pa odlične soliste. Na našem koncertu pojoo: sopran solo ga. Zlata Gjunge-nac-Gavella, alt solo ga. Bernot-Golobova Franja, tenor solo g. Gostič Jože in bas solo g. Julij Betetto. Opozarjamo, da bo v četrti jutraj izšla skromna programna knjižica, ki prinaša poleg besedila slavnostne maše tudi nekaj uvod, da se lažje sledi celotnemu izvajanju. Koncert bo v ponedeljek 3. aprila v veliki unionski dvorani točno ob 20. Vse prijatelje glasbe opozarjamo na ta izredni dogodek. Vstopnice so že v predprodaji v Matični knjižnici.

u. Študentovska opereta. V soboto in nedeljo je Sentjakobsko gledališče ponovilo opereto Metke in Danila Bučarja »Študente smoj« — oba večera z velikim moralnim in gmočnim uspehom. Splošna sodba je bila, da je opereta »študente smoj« brzkone najboljšo operetno delo, kar smo jih zadnja leta videli in čuli na naših odrih. Sentjakobsko gledališče je s tem znatno razširilo dvorana je bila oba večera prenapolnjena. Izmed igralcev so se odlikovale zlasti dame Bučarjeva, Wischerjeva, Danilova, Zaletovala, pa gg. Škerlj, Križnik, Cerar, Kosač, Petrovič, Hanžič, Moser. Sodelovanje članov »Zvonovega« okteta, ki so glede petja odnesli palmo, je dokazalo, da bi Sentjakobsko gledališče moralo za prospeh svojega odra dramatičnemu zanimanju pridružiti tudi večjo skrb za petje. Tako dobro organizirano prosvetno društvo, kakor je Sentjakobsko, bi pač lahko imelo tudi svojo pevsko šolo in svoj zbor. Umetniško uspeja je tudi iscenacija.

u. »Sočani, Jadranska straža, krajevni odbor v Ljubljani vabi na oblastno skupščino oblastnega odbora JS v nedeljo v Novem mestu ob 10.30 v veliki dvorani Sokolskega doma. Ker je letošnja skupščina zamišljena kot velika manifestacija ideje JS v naši banovini, je naša dolžnost, da se je udeležimo v čim večjem številu. Vožnja je polovična. Ker moramo javiti krajevnemu odboru JS v Ljubljani število članov do srede zvečer, sklicujemo sestanek za torek zvečer pri »Lecue« ob 20. ter prosimo za udeležbo vse tovaršice in tovarišice, ki se udeležijo te skupščine, da pridejo na sestanek, kjer dobe vse potrebne informacije. Zletni odsek »Sočec«.

u. Redni občni zbor Ekekurzijskega fonda Akad. kluba elektrotehnikov bo v četrtek 30. t. m. ob 3. popoldne v posvetovalnici mestnega magistrata. Dnevni red običajni. Udeležba za vse člane obvezna!

u. Angleško-jugoslovensko društvo bo imelo jutri v sredo ob pol 9. v Kongresni kavarni svoj 10. redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. K obilni udeležbi vabi odbor.

u. Zobotehniki, ki ste brezposelni, pride v restavracijo »Sočec«, Sv. Petra cesta na prijateljski sestanek dne 29. t. m. v sredo ob 20. uri na pogovor.

u. Mestna ljudska kopal v Kolodvorski ulici bo zaradi snajenja v sredo in četrtek 29. in 30. t. m. zaprta.

Pri poapnenju arterij v možganih in srcu dosežemo pri vsakdanji uporabi male množice »Franz Josefove« vode iztrebljenje črevesa brez hudega pritiska.

Tel. 33-87.

Danes ob 20., jutri ob 18. in 20., v četrtek ob 20. uri Käthe v. Nagy in Willy Fritsch v ljubki opereti

„RONNY“

Pri vseh predstavah gostuje slovita dvojica Tarakan in Fara z bogatim sporedom iz okultizma, telepatije i. t. d.

Tisoči ljudi jemljejo v to svrhu Ovo-maltine. To je koncentrirana krepilna hrana iz slada, mleka, jajc in nekoliak kakao-a. Kakao je dodan samo zaradi boljše arome, ne zaradi hranilne vrednosti. Ovo-maltine prista izborna, se lahko prebavlja in naglo preide v kri.

u. Redni občni zbor Bežigradskega perškega društva se bo vršil 2. aprila ob 11. v prostorih g. Kovačiča, Dunajska cesta 82.

u. Zborovanje ljubljanskih tesarjev. V soboto se je vršil v mali dvorani Zbornice za TOI redni letni občni zbor Zdrženja tesarških mojstrov, ki vsega vse tesarje v bivši ljubljanski oblasti in šteje 194 članov. Predsednik g. Franjo Ravnikar je podal prav zanimivo in obširno poročilo o položaju naše tesarске obrti. Občni zbor je odobril vsa poročila uprave. Razvila se je živahna debata o vseh perečih obrtniških vprašanjih. Zborovanje je trajalo od 9. do 14. Zelo živahno so bile volitve nove uprave. Za predsednika je bil ponovno izvoljen z veliko večino glasov g. Franjo Ravnikar, mestni tesarški mojster, a za podpredsednika mestni tesarški mojster g. Josip Kregar. V upravni odbor so bili sicer izvoljeni večinoma stari člani uprave.

u. Podražitev mesa. Dosed je ljubljanski mesarji prodajali meso od 5 do 10 Din po kakovosti. Čujejo se sedaj glasovi konzumentov, da so nekateri mesarji podražili meso za 1 do 2 Din pri kilogramu.

u. Dve nezgodi. Na dvorišču domače hiše v Štekljevi ulici je padel 10 letni Dušan Kalan in si zlomil desno nogo. Z Brega pri Bercovnici so pripeljali v splošno bolnico občinski uбого Franciško Dermišev, ki si je pri padcu zlomila levo.

u. Vse pride na dan. Vlom v blagajno Gospodarske zveze na Dunajski cesti, ki je bil izvršen par dni pred Božičem, je povzročil takrat večjo senzacijo. Vlomilci, ki so blagajno navrtali, so odnesli okrog 400 dolarjev in pa več tisoč dinarjev v naši valuti. Policija je takrat uvedla strogo preiskavo ter je kmalu izsledila nekega Stanka Semčiča, o katerem je bilo znano, da je zagrešil več vlomov. V zvezi z zadevo je bilo aretiranih več Semčičevih pajdašev. Aretiranci so bili pozneje izprošeni sodišču. Čeprav je bil vlom posojen in so bili krivci prijeti, oblasti denarja niso dobile. Šele pred dnevi so policijski organi doznali, da so krivci menjavali dolarje pri zagrebških denarnih zavodih. V zadevo je bila vpletena tudi žena zaprtega Semčiča. Oblasti so sedaj aretirale še njo in več Semčičevih zaupnikov.

u. Beethovnova slavnostna maša »Missae solenne« se bo 32. letih zopet izvajala na našem koncertnem odru. Maša je največja čestitostna skladba cele svetovne literature. Zahteva velik aparat v zboru in orkestru, predvsem pa odlične soliste. Na našem koncertu pojoo: sopran solo ga. Zlata Gjunge-nac-Gavella, alt solo ga. Bernot-Golobova Franja, tenor solo g. Gostič Jože in bas solo g. Julij Betetto. Opozarjamo, da bo v četrti jutraj izšla skromna programna knjižica, ki prinaša poleg besedila slavnostne maše tudi nekaj uvod, da se lažje sledi celotnemu izvajanju. Koncert bo v ponedeljek 3. aprila v veliki unionski dvorani točno ob 20. Vse prijatelje glasbe opozarjamo na ta izredni dogodek. Vstopnice so že v predprodaji v Matični knjižnici.

Med neštetiimi ponesrečenci

Jutrovega nezgodnega zavarovanja ni bilo niti enega, kjer bi od Zavarovalnice »Triglav« izplačana zavarovana vsota po Din 10.000.— ne pomenila za preostale veliko, če ne vsega. Naročite »Jutro«, zagotovite svojem podporo.

u. Trafikanti, lepe fotografske velikonočne razglednice dobite pri Foto-Tourist Lojze Smuc, Miklošičeva cesta 6, vis a vis hotela Union.

Iz Celja

u. Občni zbor krajevne organizacije JRKD v Škofji vasi se je vršil na praznik v odnotnem Občinskem domu. Župan gospod Josip Kozuh je podal poročilo o razvoju organizacije, h kateri je do danes pristopilo že 162 članov. Tajniško poročilo je podal šolski upravitelj g. Ernest Tiran z Ljubljane. Narodni poslanec g. Ivan Prekorski je prisrčno pozdravil obširno poročilo o važnejših gospodarskih in političnih vprašanjih, za kar je žel živahnih pritrjevanje in odobravanje navzočih zborovalcev. Pri volitvi novega odbora se je gledalo na to, da so v odboru zastopane vse vasi občine Škofje vasi. Za predsednika je bil zopet izvoljen župan g. Josip Kozuh, za podpredsednika pa gg. Anton Maheč iz Trnovelj in Anton Gmajner iz Arclna, za tajnika in blagajnika pa g. Ernest Tiran. Organizacija se lepo razvija in obota postati ena naših najkrepkejših podeželskih organizacij.

Ako trajno undulacija, potem samo takšno, kakršna se izdeluje pri znanem specialistu:

AUGUST TAČEK, frizer

Celje, Gosposka 16, z najboljšim aparatom.

u. Krajevna organizacija JRKD za mesto Celje bo imela prihodnji članski sestanek v sredo 29. t. m. ob 20. v klubovi sobi v Celjskem domu. Vabljeni so vsi člani.

u. Uradni dan Zbornice za TOI za Celje in okolico bo v torek 4. aprila ob 8. do 12. popoldne v posvetovalnici Zdrženja trgovcev za mesto Celje v Razlagovi ulici

Špijonka
NEVIDNA FRONTA

— Smrtna nesreča pod Bežigradom in še dve nesreči. V petek 24. t. m. okrog 19. se je vračal 59 letni posestnik Ivan Resnik z vozom, s katerim je bil peljal bivečnike v tovarno bivečnikov v Pečovniku pri Celju, domov na Bukov žlaj. Ko je privozil sedež na vozu do gospodarskega poslopja pod Bežigradom, sta konja zavila na rob ceste. Resnik ju je skušal spraviti na levo stran, a mu ni uspelo. Voz je zdrknil s ceste n se zvrnil 4 do 5 metrov globoko. Resnik je odletel v voz in padel tako nesrečno, da si je zlomil tilnik. Ko so prihiteli ljudje na pomoč, je bil že mrtev. V petek je hotel 10 letni posestnik sin Franc Knez z Ostržnega pri Celju skočiti na neki kmečki voz, pri tem pa mu je spodrsnilo in začel se z leve noge med prečke kolese, ki so mu v sredini noge zlomile golenico. Istega dne se je grel 59 letni košar Mihael Štor v svojem stanovanju pri Sv. Lovrencu pod Prožnim ob železni poti. Nerodoma je izgubil ravnotežje in zadel v peč ter se nevarno sprehajal po hrstu. Knez in Štor se zdravita v bolnici.

Iz Maribora

— Šahovski match med mariborskim šahovskim klubom in Jedranom iz Ljubljane je bil odigral v nedeljo popoldne na 6 deskah. Zaradi zgodnjega odhoda Jadranov na vlak je bil potek vse igre vseskozi neravnotežen in so ostale tri igre neodločene. Kramer je dal svojo partijo proti Preinfalku remis. Kukovec je izgubil proti Vedenaku, čeprav bi bil mogel najmanj remisirati. Ostanek je imel 2 kmeti več in dobro pozicijo, pa je zaradi nagle poteze izgubil proti Sikosku. Šahovski moister Vasja Pirc in Preinfalk sta nato ocenila partijo Končić kot dobljeno za Končića. Partiji Lobkov-Gosak in Stupan-Gibovec pa kot remis. Končno stanje je bilo 3 v pol proti 2 in pol za Jadran, kar pa zaradi negligence ne nudi prave slike.

— Polovična vožnja v Maribor. Ob tekmovalni priložnosti v cros-countryju, ki bo v nedeljo 2. aprila v Mariboru, je prometno ministrstvo odobrilo polovično vožnjo na vseh vlakih in za vse udeležence. Vozna olajšava velja od 30. marca do 6. aprila.

— Priziv Rannerjeve ugodno rešen. Ob svojočasni razpravi pred kazenskim senatom je bila morilka svojega moža Marija Rannerjeva iz Zrbovske uice na Pobrežju obsojena na 12 let robije. Po svojem zagovorniku dr. Sanderlu je vložila priziv proti previsoki odmeri kazni. Višje sodišče je prizivu ugodilo in je kazeno upoštevajoč obsojenkino naknadno priznane.

Prvi pokrajinski zlet SKJ v Ljubljani

Vozne olajšave — Veliko zanimanje doma in v inozemstvu

Ljubljana, 27. marca. Zletni odbor za prvi pokrajinski zlet SKJ v Ljubljani na Vidov dan je imel v petek 24. t. m. svojo III. izredno sejo ob polnoštevni udeležbi članov zletnega odbora in posameznih odsekov. Predsednik zletnega odbora starosta br. Kajzelj je najprej z radostjo sporočil, da so bile vse vloge in prošnje na posamezna ministrstva ugodno rešene, tako, da se bo zlet lahko vršil v onem okviru, kakor je bil prvotno zasnovan. Tako je prometno ministrstvo ugodilo prošnji zletnega odbora za vozne olajšave v polni meri za časa predzletnih in glavnih zletnih dni.

Vozne olajšave, ki jih je dovolilo prometno ministrstvo, so naslednje:

1. brezplačen prevoz po železnicah od vstopne postaje do Ljubljane in nazaj; a) telovadnega člana t. j. članov, članice, naraščajo in dece obsojajo spola ter sokolskih godb in godb drugih društev, ki bodo sodelovali na zletu. Brezplačno vožnjo pa bodo imeli le telovadci in telovadke, naraščajo in dece, ki nastopijo pri javnih telovadnih nastopih; b) tekmovalcev in tekmovalke in njihove vodnike (vodnic) ter sodnikov, ki se udeležijo medzletnih tekem, tudi če bodo potovali posamezno;

2. prevoz po četrtinski vozni ceni od vstopne postaje do Ljubljane in nazaj; vseh ostalih članov, članice, naraščajo in dece, če potujejo skupno ali posamezno in ki ne bodo sodelovali pri javnih telovadnih nastopih. Ta ugodnost velja tudi za vse sokolske pripadnike, ki se udeležijo sokolskega tabora v Tasnu 25. maja in sicer za vožnjo od vstopne postaje do Ljubljane ali do postaje St. Vid-Vižmarje in nazaj;

3. prevoz po četrtinski ceni vseh posetnikov iz inozemstva (25. maja, 5. 18. ali od 25. do 30. junija) od državne meje do Ljubljane in nazaj do poljubnega prehoda preko državne meje. Telovadec članstvo inozemskih sokolskih organizacij, ki nastopi pri javnih telovadnih nastopih, ima tudi brezplačno vožnjo po naši državi;

4. prevoz po polovični vozni ceni je dovoljen vsem posetnikom zleta (25. maja, 5. 18. od 25. do 30. junija), ki niso člani sokolskih društev in vsem posetnikom zleta brez razlike za dva poljubna izleta iz Ljubljane in nazaj — drugi izlet se bo smel vršiti tudi iz namembne postaje prvega izleta.

Ta ugodnost velja tudi za povratek na prvotno postajo (odnosno za inozemce do poljubnega prehoda preko državne meje), ako se za povratek ne bo uporabila na ugodnosti pod 1. do 3.

Vse ostale podrobnosti voznih olajšav o'jzimo naknadno, ko bomo prejeli tozadnji odlok prometnega ministrstva.

Prvi namestnik staroste SKJ br. Gangl je nato izprvo poročal o velikem zanimanju za zlet po vsej državi, zlasti iz najjužnejših krajev naše države.

Za Novinarski dom v Ljubljani

Ljubljana, 27. marca.

Popoldne se je vršil v damski dvorani kavarne »Emona« dobro obiskan občni zbor združenja »Novinarski dom«. Po pozdravu načelnika g. Železnikarja, ki je ob enem kratko poročal o delu združenja v preteklem letu, je podal tajnik g. Prunk pregledno tajniško poročilo, po katerem ima združenje danes 72 članov s 94 deleži. Točno dve tretjini (66) vseh v stanovskem društvu organiziranih novinarjev, ki jih je v dravski banovini 97, je članjenih tudi v stavbni in gospodarski združenja »Novinarski dom«. Tajniško poročilo apelira tudi na ostale kolege-novinarje, da se v tekočem letu pridružijo tej pomembni socialni in gospodarski akciji. Glavni del tajniškega poročila se je bavil s stavbno parcelo, ki jo je občinski svet ljubljanski poklonil združenju kot stavbišče za bodoči Novinarski dom. Stavbišče je v Tomanovi ulici nasproti Narodnemu domu tik ob palači Poštne hranilnice. Občni zbor je sklenil soglasno, da izreče novo načelstvo mestni občini ljubljanski odnosno njenemu županu g. dr. Pucu in podžupanu prof. Jarcu, kakor tudi načelniku gradbenega odseka inž. Bencu ter načelniku finančnega odseka g. Ivanu Tavčarju iskreno zahvalo.

Nato je tajnik podal tudi podrobno poročilo o akciji za zgraditev Novinarskega doma. Poročilo naglašalo, da gre pri tem v prvi vrsti za socialno-gospodarsko akcijo, ker bo moral postavljeni Novinarski dom, čim bo amortiziran, tveriti s svojimi čistimi donosi bazo za dodatno starostno zavarovanje slovenskih novinarjev. Tehnični in finančni načrt za postavitev Novinarskega doma se mora izvršiti v roku petih let. Poročilo blagajnika izkazuje imovino 113.647 Dn in čistega dobička za leto 1932 5293 Din. Predloženo je bilo tudi revizijsko poročilo revizorja Zveze slovenskih združenj, ki naglašalo, da je revizija našla poslovanje in knjigovodstvo v najlepšem redu. V istem smislu je poročalo nadzorstvo, nakar je bila načelstvu soglasno podana razrešnica. Po volitvah načelstva in nadzorstva, ki sta bili v glavnem izvoljeni v dosedajni sestavi, je načelnik zaključil uspešni občni zbor, ki je dokazal kolegom-novinarjem in javnosti, da je novinarska zadruga v teku dveh let svoje obstoja ob smotrenem in solidarnem delu dosegla res že prav lepe uspehe.

ščanov se je le posrečno ogranj pogasiti. Škoda je ogromna. Vzrok požara še ni ugotovljen.

— Razbojništvo. Ko se je nedavno okoli 19. ure vračal gozdni čuvaj Franc Butara domov na Turški vrh, sta ga na lepem napadla dva neznanca v bližini vasi Drenovca ter ga začela obdelovati z v. njakom (nožem za rezanje vej) po glavi, da se je Butara zgrudil nezavesten. Neznanca sta mu nato odvzela puško ter ga pustila na tleh. Na begu sta še nekačkrat ustrelila v zrak. Ves dogodek je opazoval vinčar Jurij Kokot iz Križanica, ki je v neznancah spoznal Stefana Furjana in Jurja Lazarja iz Selein pri Križovljani v savski banovini. Butara ima posebno hudo poškodbo na ušesu in toži o notranjih bolečinah v glavi. Orožniki še zasledujejo pobega napadca. Butarovo puško pa so našli v Furjanovi kleti zakopano v listju.

— Vlom v nenastanjeno hišo. Posestnica Marta Primčeva iz Ptuja ima svoje posestvo v Brezovcu v Haločah. Ondotno hišo je obiskal neki vlomilec in se posebnim dobro založil z obleko, moškim in ženskimi perkom ter raznim srebrnim jedlinim priborom v skupni vrednosti 1300 Din.

Gospodarstvo

Naša trgovina s tujino izkazuje tudi za februar znaten prebitek

Po službenih podatkih je celotni naš izvoz v letošnjem februarju znašal 185.589 ton v vrednosti 224.45 milijona Din, kar pomeni nasproti istemu mesecu lanskega leta povečanje po količini za 29.137 ton (za 18,62 odst.) in po vrednosti za 20.79 milijona Din (za 10,20 odst.). V prvih dveh letošnjih mesecih smo izvozili skupno 376.793 ton v vrednosti 456.68 milijona Din, kar predstavlja nasproti istemu času lanskega leta povečanje po količini za 32.820 ton (za 9,54 odst.) in po vrednosti za 34.75 milijona Din (za 8,23 odst.).

Celotni naš uvoz v letošnjem februarju je dosegel 45.465 ton v vrednosti 180.01 milijona Din, kar predstavlja povečanje za 2387 ton (za 5,54 odst.) po količini, a zmanjšanje za 49.35 milijona Din (za 21,52 odst.) po vrednosti nasproti lanskemu februarju. V prvih dveh letošnjih mesecih smo uvozili skupno 97.775 ton v vrednosti 352.22 milijona Din, odnosno za 634 ton (za 0,64 odst.) po količini in za 105.33 milijona Din (za 30,02 odst.) po vrednosti manj kakor v istem razdobju lanskega leta.

V letošnjem februarju se je torej naša trgovina s tujino zaključila z aktivnim saldno v znesku 44.44 milijona Din, medtem ko je bila v istem času lanskega leta pasivna za znesek 25.70 milijona Din. Skupno dosega višek izvoza nad uvozom v prvih dveh letošnjih mesecih vsota 104.16 milijona Dn, a v isti dobi lanskega leta je znašal primanjkljaj 35.61 milijona Din. Kakor smo videli, se je naš uvoz v januarju in februarju letošnjega leta po količini samo za malenkost povečal, toda po vred-

nosti je znatno padel, medtem ko je izvoz porasel tako po količini kakor po vrednosti.

Glavni izvozni predmeti v letošnjem februarju so bili (po vrednosti v milijonih Din): gradbeni les 33,69, jaja 24,83, svinje 21,60, turška 16,91, sirovi baker 16,53, presno meso 11,08, izkopane in rude 10,54, goveja živina 8,87, suhe češnje 8,50, perutnina 7,31, cement 5,30, konj 2,71, drva za kurjavo 2,18, svinjska mast 1,77, sveže ribe 1,75, oglje 1,60, lesni izdelki 1,53, karbid 1,17, jagnjeve kože 1,13, opij 1,13, fžol 1,12, z oljem ovlaženi cianamid 1,08, predivo 1,04 in ostalo.

Glavni predmeti našega uvoza v letošnjem februarju pa so bili (po vrednosti v milijonih Din): bombažno predivo 21,94, bombažne tkanine 14,69, sirovi bombaž 9,86, razni polpolnoma izdelani železni predmeti 7,59, volnene tkanine 7,46, sirova kava 6,10, volneno predivo 6,04, travnice, železniški material za mostove in drugo 5,95, oljni plodovi, olino seme in razno drugo seme 5,55, umetne organske barve 4,64, volna 4,59, stroji, orodje in aparati 3,81, električni predmeti 3,48, sirova nafta 3,48, nepredelane in polpredelane kože do mlačih živali 3,29, svilene tkanine 3,06, oluščen riž 2,25, premog vseh vrst 2,13, razno rastlinsko predivo (brez bombaza) 2,05, limone in pomaranče 1,90, nepredelano in polpredelano železo 1,86, zdravila 1,83, loj 1,83, neoluščen riž 1,81, papir za tiskanje 1,24, prevozna sredstva 1,11 in drugo.

Stanje Narodne banke

Po izkazu Narodne banke 22. t. m. se je nasproti stanju 15. t. m. podlaga v devizah, valutah in zlatu zmanjšala za 3,94 milijona na 1931,64 milijona Dn. Devize, ki se ne štejejo v podlago, so se skrčile za 1,08 milijona na 12,21 milijona Din.

Posejila dalje padajo, in so se ta teden zmanjšala za 10,15 milijona na 2361,54 milijona Din (posejila na menice so se zmanjšala za 5,15 milijona na 2026,72 milijona dinarjev, a lombard za 5,00 milijona na 334,82 milijona Din).

Obtok bankovcev se je v tem času skrčil za 57,84 milijona na 4.529,19 milijona Din, kar prihaja največ do dvigla obveznosti na pokazanje za 52,81 milijona na 928,01 milijona Din. Lani v istem času je znašal obtok bankovcev 4750,99 milijona Dn, kar pomeni, da je bil lanski obtok za 221,80 milijona Din večji.

Skupna vsota obloka bankovcev in obveznosti na pokazanje znaša 5457,21 milijona Din, kar je krito skupno v devizah, valutah in zlatu s 25,39% (za 0,04% manj kakor po stanju 15. t. m.). Zlato kritje samo znaša 32,27% (za 0,03% več).

Pregled stanja Narodne banke po glavnih postavkah je po izkazu 22. t. m. naslednji (v milijonih Din): v oklepajih razlike nasproti stanju 15. t. m.): aktiva: skupna podlaga 1931,64 (— 3,94), od tega v zlatu 1761,44 (+ 0,007), v tujih valutah 4,38 (+ 3,87) in v devizah 165,82 (— 1,08); devize, ki se ne štejejo v podlago 12,21 (— 1,08); kovani denar 216,96 (+ 3,13); posejila na menice 2026,72 (— 5,15); lombard 334,82 (— 5,00); prejšnji državni dolg 1811,29 (+ 0,16); za prejšnji državni glavni državni blagajni: 600,00 (0); pasiva: obtok bankovcev 4529,19 (— 57,84); obveznosti na pokazanje 928,01 (+ 52,81), od tega nasproti državi 9,30 (+ 5,56), po žirovni računih 303,17 (+ 33,15) in po raznih računih 615,54 (+ 14,11); obvez. z roko 1301,95 (— 16,25).

Gospodarske vesti

— Avstrija za revizijo trgovinske pogodbe z Jugoslavijo. Dne 26. pism, da namestnik avstrijske vlade po diplomatskem potu vprašati jugoslovnsko vlado, ali bi bila pripravljena, privoliti v izpremembe posameznih doleži trgovinske pogodbe da bi ne bila potrebna zapletena pot dogovora pogodbe Avstrijsko-jugoslovnskega trgovinskega poudarja se lahko ob koncu vsakega meseca odpove na tri mesece. V teh namernih avstrijske vlode se kaže na stop avstrijskih agrarcev, ki zahtevajo omejitev jugoslovnskega kmetijskega uvoza v Avstrijo, in sicer predvsem omejitev uvoza svinj, žita in češnje. To naj bi se doseglo z zmanjšanjem uvoznih kontingentov in s povišanjem carin Avstrijski agrarci motivirajo te svoje zahteve z razvojem avstrijsko-jugoslovnske trgovine, ki izkazuje v lanskem letu relativno velik primanjkljaj za Avstrijo. Avstrijska izvozna industrija se bori proti tem poskusom, ki grozijo za tem, da bi revizijo trgovinske pogodbe z Jugoslavijo navezali na zmanjšanje kmetijskega uvoza, na kar zahteva, da se pri obdržanju sedanega uvoza iz Jugoslavije pomožni avstrijski industrijski izvoz v Jugoslavijo, češ da bi omejitev kmetijskega uvoza iz Jugoslavije pomenila skrajno kumne moti jugoslovnskega kmetijskega prebivalstva, kar bi samo po sebi neredno nazadovanje razvoju avstrijskih industrijskih proizvodov v tej državi.

— Kino predvaja v sredo ob pol 19. in pol 21. tonfilmsko opereto »Pustolovščina ene noči«.

Roke in obraz
nežna koža ima posebno mikaunst... Za negovanje kože uporabljajte blago milo prijetnega vonja

RIVIERA MILO
Odlikovano v Londonu in Parizu

Borze

27. marca

Na ljubljanski borzi so oslabele tečaji terviz na Amsterdam, Berlin, London in Trst, za malenkost pa so se okrepili Bruselj, New York in Pariz. Praga je poleg Curicha ostala neizpremenjena. Avstrijski šiling se je v privatnem kliringu zaključeval po 8,90 — 8,90 Din. Boni Grške narodne banke so zabeležili zaključek po 35 Din.

Na zagrebškem efektom tržišču je bila Vojna škoda čvrstejša in se je zaključila za kaso po 183 in 184 Druhih zaključkov v efektih ni bilo. — Avstrijski šiling je v Zagrebu notiral 8,550 — 8,550 (zaključek po 8,6050) v Beogradu pa se je ponudil po 8,65. Grški boni so notirali v Zagrebu 35 denar, a v Beogradu 38 blago.

Devize

Ljubljana, Amsterdam 2314,29 — 2325,65, Berlin 1368,47 — 1379,27, Bruselj 891,97 — 895,01, Curih 1108,35 — 1113,85, Lon 196,42 — 198,02, New York ček 5722,14 do 5750,40, Pariz 225,79 — 226,91, Praga 170,67 do 171,53, Trst 204,46 — 206,86.

Zagreb, Amsterdam 2314,29 — 2325,65, Berlin 1368,47 — 1379,27, Bruselj 891,97 — 895,01, London 196,42 — 198,02, Milan 204,46 — 206,86, New York ček 5755,14 — 5722,50, ček 5722,14 do 5750,40, Pariz 225,79 — 226,91.

Curih, Pariz 20,8675, London 17,75, New York 518,50, Bruselj 72,750, Milan 26,61, Madrid 43,8750, Amsterdam 208,80, Berlin 123,6750, Dunaj 72,94 (56,50), Sofija 3,70, Praga 15,40, Varšava 58,10, Alena 2,06, Bukarešta 3,08.

Effekti

Ljubljana, Vojna škoda 181 — 185, 7% investicijsko 41 — 43, 8% Blair 38 — 39, 7% Blair 34,50 — 36, Trbovlje 150 blago.

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda za kaso 180 — 181,50, 7% investicijsko 42,50 — 45, 4% agrarne 22 den, 7% Blair 35 — 37, 8% Blair 36,50 — 38, 7% posojilo Državne hipoekarne 40 — 42, 6% beglučke 30,50 — 31,25; industrijske vrednote: Impke 50 den, Leis 30 bl, Narodna šumska 25 — 30, Seferana Osijek 100 — 140, Trbovlje 135 — 150; bančne vrednote: Narodna 3600 bl, Privilegirana agrarna 100 — 195, Beograd, Vojna škoda promptna 180 in 183 zaključka, godst, beglučke 31,75 in 31,25 zaključka, Narodna 2345 — 2400, Privilegirana agrarna 194 in 193 zaključka.

Borzna tržišča

LES

+ Ljubljanska borza (27. t. m.). Tendenta za les mlačna. Zaključeni so bili 2 vagona tramov in 1 vagon dešč.

ZITU

+ Chicago (27. t. m.). Začetni tečaji: pšenica: za maj 52,625; za julij 52,50, za september 52,375; trštica: za maj 29,25, za julij 30,75, za september 32,75; oves: za maj 18,625, za julij 19,50, za september 18,625; riž: za maj 38,75.

+ Winnipeg (27. t. m.). Začetni tečaji: pšenica: za maj 49,75, za julij 51, za oktober 52,50.

+ Ljubljanska borza (27. t. m.). Tendenta za žito neizpremenjena. Nadijo se: pšenica (mlevska voznina, slovenska postaja, plačilo 30 dni): baška 76 kg 275 — 277,50; banatska, 77 kg 275 — 280; turštica (mlevska voznina, slov. postaja, plačilo 30 dni): čaen orimerno slab, promptna 115 — 117,50; za mare 120 — 122,50; moka (mlevska voznina, slovenska postaja, plačilo 30 dni): baška 40, 450 — 455; banatska, 400 — 460 do 465.

+ Novosadska blagovna borza (27. t. m.). Tendenta mirna. — Promet 82 vagonov. Pšenica: baška, okolica Novi Sad, okolica Sombor, gornjebaška, srednjebaška, baška potiska in tereška 210 — 212,50; gornje baška 207,50 — 210. — Turščica: baška, sremenska garantirana 62 — 64; za april, maj, junij 65 — 70; banatska garant, 60 — 62. Ječmen: baški in sremeki, 64/65 kg, 102,50 — 107,50; pomladni, 66/67 kg 107,50 do 112,50. Oves: baški in sremeki 98 — 102, 110 — 115; pomladni, 66/67 kg 117,50 do 122,50. Oves: baški in sremeki 98 — 102. Moka: baška in banatska, 400 — 405 in 405 — 410 — 360; 420 — 340; 405 — 305 — 320; 405 — 280; 405 — 187 — 195; 405 — 72,50. Otrobi: baški in sremeki, v jutastih vrečah 60 — 62,50; banatski, v jutastih vrečah 57,50 — 60. — Fižol: baški in sremeki beli brez vreč 107,50 — 110.

+ Bdinpeštanska terminska borza (27. t. m.). Pšenica: za maj 12,75 — 13,76, za oktober 12,15 — 12,16, Riž: za maj 7,85 do 7,87, Turščica: za maj 7,37 — 7,38, za junij 7,80 — 7,81.

Vremensko poročilo

Meteorološko združenje v Ljubljani.

Stevilke za označbo kraja pomenijo: 1. Čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblaknost — 10, 7. vrsta padavin, 8. padavine v mm — 10. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo

27. marca

Ljubljana 7, 768,8, 3,6, 76, EI, 10, —, —, Ljubljana 13, 10,4, 43, mirno, 9, —, —, Maribor 7, 768,8, 1, 80, mirno, 10, —, —, Zagreb 7, 768,5, 6, 70, NEI 10, —, —, Beograd 7, 767,7, 3, 80, SEI, 10, —, —, Sarajevo 7, 767,7, 1, 80, mirno, 10, —, —, Skopje 7, 768,5, 4, 90, ENE4, 10, 2. dež, Split 7, 763,1, 7, 80, ENE4, 10, 1. dež, Kuzbork 7, 760,6, 11, 60, mirno, 10, —, —, Rab 7, 764,8, 7, 50, mirno, 10, —, —.

Temperatura: Ljubljana 8,9, 3,3; Maribor 8,6, 0; Zagreb — 5; Beograd — 2; Sarajevo — 0; Skopje — 4; Split 11, 5; Kuzbork — 8; Rab — 5. Sonce vzhaja ob 5,52, zahaja ob 18,21. Luna vzhaja ob 5,59, zahaja ob 20,13.

Iz življenja in sveta

Dolar se pretvarja v papir

Amerika je natisnila za dve milijardi novih bankovcev, s katerimi hoče omiliti sedanjost gospodarsko krizo. Pozneje bodo denar postopoma vzeli iz prometa

Temperatura 20.000 stopinj

Umetna stalnica mladih zvezd

Kakor poročajo iz New Yorka, je uspelo tam ustvariti »umetno stalnico«, t. j. temperaturo, ki jo kažejo tako zbrane »mlade zvezde« na svoji površini in ki znaša 20 tisoč stopinj Celzija. Že pred vojno je ustvarjal prof. Lummer v Proclovu v oblačnicah, primernih snovni in visokim tlakom temperature »starih zvezd«, kakršna je naše sonce, t. j. temperature 5000 do 6000 stopinj. Ameriški fiziki so svoj sedanjostni uspeh dosegli z ogromnimi električnimi energijami, ki so jih spuščali v trsko žico. Žica se je v trenutku spremenila v paro,

pri čemer je za sekundo nastajala omenjena temperatura 20.000 stopinj. Eksperiment ni samo teoretičnega pomena, ker se da tako proučevati zadržanje snovi v takšnih vročinah in to utegne imeti še velik praktičen pomen. Poleg tega se da doživetki v daljnem vesolju proučevati iz bližine. Seveda pa je treba pri tem opozoriti, da vladajo v notranjosti zvezd temperature milijonov stopinj in te neznanske vročine bodo v laboratorijih težko kdaj dosegli, čeprav gotovo ne ostanemo »samo« pri temperaturah deset tisoč stopinj.

Versajski mir

Clémenceau, Wilson, Lloyd George

in psihoanaliza

Znani angleški zgodovinar in narodni ekonom John Maynard Keynes je izdal zanimivo knjigo, v kateri obravnava povojne dogodke po njihovih psiholoških vzrokih. Pri tem si je izbral psihoanalitično metodo, s katero skuša pojasniti zadržanje raznih vodilnih osebnosti povojnega časa.

Eno najzanimivejših poglavij se bavi s postankom versajškega mira, zlasti s psihoanalitično obravnavo osebnosti, ki so idejno ustvarile njegove točke. Do posebnosti slabše priklapa Keynes tu, kar se tiče pravega očeta versajškega mira, Georgea Clémenceauja. Po njegovem je bil ta francoski državnik cinčen, star mož, ki je živel v preteklosti in je tudi bodočnost gledal v zrcalu preteklosti. Sovraštvo med Francijo in Nemčijo je smatral za posledico nekega naravnega nagona obeh ljudstev, ki se ne da z nobenim sredstvom odpraviti ali celo ublažiti. Svetovna vojna je bila samo eden, a nikakor ne najhujši in zadnji izmed učinkov tega sovraštva. Velikodušna mirovna pogodba bi privedla

le do skorajšnjega ozdravljenja Nemčije, ki bi potem nadaljevala svojo protifrancosko politiko. Zato je bilo treba sestaviti mirovno pogodbo tako, da bi onemogočila ozdravljenje nemškega ljudstva.

Edini, ki bi se temu Clémenceaujevemu načrtu lahko uprl, je bil Wilson. Ta mož je utegnil v Béli hiši ali v svoji učeniški sobi postati sicer zelo energičen zagovornik svojega visokega etičnega naziranja, toda v Parizu, poleg Clémenceauja, je moral podležiti. V vsem svojem ravnanju je pokazal, da je potomec svojih izključnih teoloških prednikov, z vso njihovo pastoralno vnamo in pastoralno slepoto. Pariška vlada (oz. Clémenceau) je mobilizirala svoje najspretnije interprete, da so njene prave cilje v versajški pogodbi zakrili s plaščem Wilsonovih etičnih naziranj. Tako je premetila ameriškega ideologa, Lloyd George, ki je jasno videl v to igro, pa je moral biti v dvoboju Clémenceau-Wilson na strani starega tigra, ker je bil ta zelo zvito zadovoljil vse angleške težnje.

Sledovi Nungesserja in Collija?

Pariški »Petit Parisien« poroča z Nove Fundlandije, da so našli drvarji na nekem hribčku pri St. Pierreu popolnoma razbito letalo in kosti dveh letalcev. Po vsej prikl. gre za ostanke letala in trupel francoskih letalcev Nungesserja in Collija, ki sta tik pred Lindberghovim poletom v Pariz, odletela proti Ameriki ter sta kmalu po 8. maju 1927 izginila brez svedu. Francosko kolonialno ministvo je »sklenilo« opremiti ekspedicio, ki naj pregleda ostanke letala in letalcev. Če se ugotovi, da se ostanke trupel Nungesserja in Collija, jih bodo prepeljali v Francijo, kakor se spodobi pionirjem podviga, ki sta ga bila podvzela.

Novi kancelar pred nemškim parlamentom

Kancelar Hitler čita deklaracijo svoje vlade v Krollovi operi

Avtomatični poštni nabiralnik

Češkoslovaškemu petimnemu uradu je predložil neki Vojtechovsky osnutek avtomatičnega poštnega nabiralnika. V nabiralnik se vrže enostavno novic in avtomat pritiska žig na pismo, ki mu ni treba znamke. Nabiralnik ima prednost, da se lahko mečejo vanj tudi proročena pisma in dopisnice, za katere ima ločene predale. Mehanizem naprave ni nič bogve kaj kompliciran, kajti nabiralnik deluje potom gumbov, na katere je treba pritisniti, pa je reč opravičena.

Novi francoski srebrniki

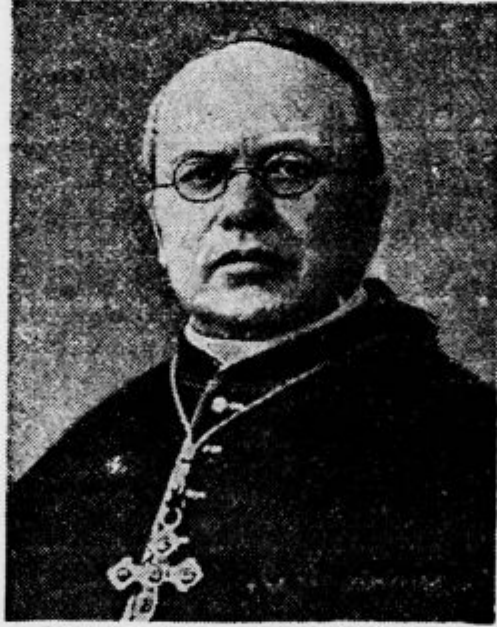
Francija vzame 1. aprila iz obtoka papirnati denar po 10 in 20 frankov ter izda namestu bankovcev srebrnike za obe imenovani vrednosti

Tretji vzlet v stratosfero

Belgijski Narodni fond je sklenil organizirati tretji vzlet v stratosfero, podvigi, ki ga pa ne bo izvršil več prof. Piccard, marveč njegov asistent na zadnjem vzletu, prof. Cosyns. Njemu bo kot sopotnik pridružen neki mlad fizik z bruseljske univerze. Cosyns preizkuša sedaj razne nove naprave, ki naj mu omogočajo čim uspešnejši vzlet. Med temi napravami je najvažnejši aparat, ki bo rabil za merjenje kozmičnih žarkov.

Vzlet se bo po vsej prikl. izvršil na jugu Belgije v koksni pred vetrovi dobro zaščiteni dolinici. Vodstvo ekspedicije neče riskirati nadlog, ki jih je bilo deležno pri dosedanjih podvigih. Novo pri tehnični opremljenosti sedanega stratosfernega balona je to, da predlaga prof. Piccard, naj se privede pod balon še čisto navaden balon z 2200 kubnih metrov vsebine. S tem se ba je da regulirati dvig balona samo do željene višine. Dosedanji rezultati vzletov v stratosfero so razmeroma pičli, predvsem zaradi tega, ker je moral prof. Piccard porabiti največ truda za manevriranje z balonom. Posihmal bodo raziskovalci oproščeni te naloge, ker bo manevriranje vodil poseben oddelek motiva v spodnjem balonu. V višini 10.000 m bodo spodnji balon odvezali in potem bo fizik Cosyns letel s svojim asistentom sam višje. Po možnosti bo skušal prekositi rekord lanskega vzleta, t. j. 16.500 m.

Novi vatikanski kancelar

Italijanski kardinal Boggiani, ki ga je imenoval papež za kancelarja rimske cerkve po smrti kardinala Fröhvirtha

Ljudje, ki so bolni na želodčnih, ledvičnih in kamenih v mehurju, ter oni, ki trpe na prekomerni tvoritvi sečne kisline in napadih protina, uravnavajo leno delovanje črevesa z uporabo naravne »Franz Josefove« vode. Može zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz Josefova« grenčica sigurno, skrajno prizanesljivo delujoče salinično odvajalno sredstvo, tako da jo priporočajo tudi pri trebušnih kilah, natrgani danki in hipertrofiji prostate. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

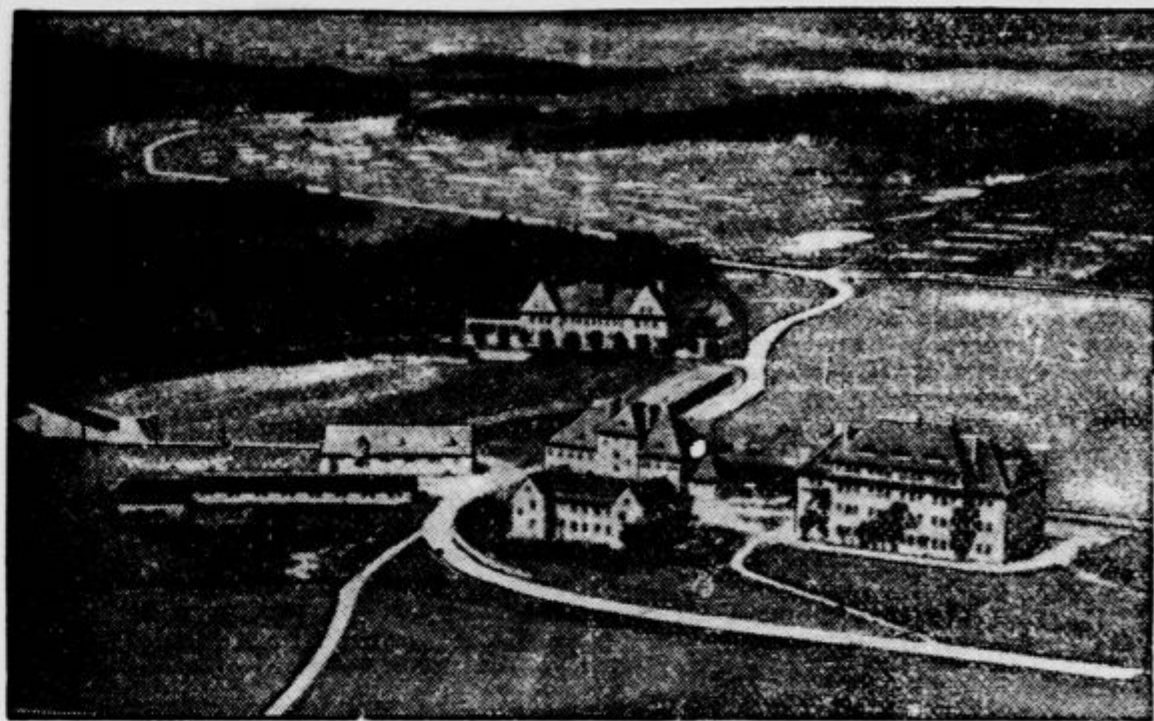
Zrakoplovna pustoševčina angleške vojvodine

Na madžarskem dirkališču v Kaposztmegeyeru je te dni pristalo angleško letalo, iz katerega sta izstopila 68 letna angleška vojvodinja Bedfordska in njen pilot. Prileta sta iz Londona čez Dunaj in Budimpešto, namenjena pa sta bila še v Bukarešto, Cernigrad in Kairo. Pilot je imel nalogo voditi letalo naravnost proti Kairu, pa je zašel v snežno mež in je izgubil v bližini Budimpešte orientacijo. Zaradi česar je bil prisiljen pristati na dirkališču, k sreči brez poškodbe.

Vlak se je iztiril

»Havas« poroča iz Aville v Kastilji, da se je te dni iztiril neki vlak, ko je vozil čez most, ki drži nad 30 m globokim nasosom. Dvajset vagonov je zgrmel v globino. Pri tem je bil usmrten vlakovodja in spremenilec vlaka. Devet uradnikov, ki so se vozili z vlakom, je bilo hudo ranjenih.

Taborišče za nasprotnike Hitlerja

Württembergška vlada je odredila upravno poslopje otroške kolonije v Heubergu za koncentracijsko taborišče nasprotnikov sedanega režima. Tu bodo internirali kakšnih 1500 Hitlerjevih nasprotnikov, ki bodo morali opravljati poljska in podobna dela

„Rumfordova juha“

Pred 150 leti ni bila na svetu nič manjša beda kakor danes

Te dni je minilo 150 let, odkar je bavarski grof Rumford v angleških industrijskih okoliših prvič začel deliti svojo znamenito juho, ki naj bi pomagala olajšati bedo in brezposelnost.

Rumford je bil pravi tip nemirnega potovaka in vseznalca. V življenju je poskušal vse mogoče. Bil je angleški vojak, ameriški pionir, učitelj, industrijec, kemik, fizik, izumitelj, generalni adjutant zbornega kneza Karla Teodorja v Palaciji, pisatelj spomnov in učenih del itd. A vse to pestro življenje bi ga nemara ne otelo pozabe, da ni izumil cenene, zelo okusne in po njem imenovane juhe iz kosti, krvi in drugih primesi. Ta juha naj bi se delila brezplačno revežem in brezposelnim. Tedanji časi niso bili nič boljši nego današnji, zato ni čudno, da so sega volni možje po vseh sredstvih, ki bi lahko olajšala bedo, in da so se z veseljem oprijeli tudi Rumfordove ideje, tako da je bilo njegovo ime kmalu popularno po vsem svetu.

Poučen je primer s prihodom Rumfordove juhe na Dunaj v l. 1847. V tem mestu kakor po vseh avstrijskih deželah je tedaj

število brezposelnih grozovito naraslo, plače zaposlenih ljudi so padle na minimum, draginja ni hotela ponehati, vse podpore blaginje so bile prazne, prosjaki si sečal kakor dandanes pri vsakem koraku, gladni ljudje so se spremenjali v tatove in tarparje. Da bi omili bedo vsaj deloma, je dal tedanji dunajski župan Czupka izvršiti celo vrsto velikih zaslonih del, poslopij, cest, regulacij itd., pri katerih so dobivali delo v pivi visti brezposelni. A vse to ni nič zaleгло. Tedaj so si nekateri »zmislili«, da bi pričeli med gladujoče ljudi brezplačno deliti Rumfordovo juho. Osnova se je poseben odbor, izbrali so si ubožnico »pri sinjem Bogu« za kuhanje in razdeljevanje te juhe in v kratkem času so tam dnevno razdelili do 10.000 in več porcij med ljudi. Bil je res zelo učinkovit pripomoček za zatiranje najhujše nadele in ime grofa Rumforda je široka masa tedaj prav tako dobro poznala kakor dandanes ime kakšnega vladajočega mogotca, ki še zdavnaj ni storil za človeštvo toliko dobrega kakor židaski bavarski grof, klavtizec in učenjak.

Sladkor iz žaganja in oblancev

V Torneschu imajo tovarnico, ki pridobiva sladkor iz žaganja. Problem pretvarjanja celuloze v sladkor so rešili ljudje že pred 100 leti, toda praktično se je stvar obnesla šele sedaj. Na sliki vidimo žaganje in oblance na poti v sladkor. 100 kg takšne snovi da 50 kg sladkorja

Protikontraktualne hlače

Filmska družba Warner Brothers je izdala javen obklic na svoje ženske uslužbenke, ki pravi, da bodo tiste filmske igralkice, ki bi se pojavile na ulici v hlačah, brez opovedi opuščenice. Kakor znano, je v zadnjem času propagirala hlačno nočo za ženske filmske zvezdnice Marlena Dietrichova.

Dvanajst let za uboj operne pevke

Prošli teden se je zaključil v Berlinu proces proti bankirju Hintzeju, ki je ustrelil svojo bivšo ženo, pevko Gertrudo Bindernaglovo. Sodišče je obsodilo morilca na dvanajst let roboje, na deset let izgube državnih pravic in na poravnano sodnih stroškov.

Vojna povsod enako kruta?

Japonski vojaki spijo v Džeholu v odmoru med bitko v snegu

Razrezani dolarški bankovci

Pešetni sinček poljskega kmetika Petkiewicza iz okolice Vilna je našel te dni, ko je bil sam doma, v skrinji bankovce za 1350 dolarjev. Otroku so bile posebno všeč slike ameriških prezidentov, ki so na bankovcih. Vzel je škarje in začel rezati glave iz bankovcev. Ko se je oče vrnil domov in videl, kaj se je zgodilo z njegovimi težko prisluženimi prihranki v Ameriki, se je tako razjezil, da je dobil srčni krč in ker ni bilo nikogar, ki bi mu pomagal v napadu, je kmalu nato umrl.

Pocenitev premoga na Poljskem

Varšavsko trgovinsko ministvo je izdalo odlok, ki znižuje dosedanje cene premoga za povprečno 18 odst.

ANEKDOTA

Zdravnik je Marku Twainu naštevalje prepovedal kajenje. Tem bolj ga je presenetilo, ko ga je pri naslednjem obisku zalotil z debelo, tlečo cigaro v roki. »Kako, spet žrtvujete svojem maliku?« ga je vprašal ogorčeno. »Ne, baš sem na tem, da ga sežgem,« je odvrnil Twain.

Vsak dan ena

»Tvojega gugalnega konja sem darovala revnemu dečku, ki nima očeta.« »Zakaj mu nisi rajša darovala očeta?«

III. REDNA RAZSTAVA IN SEJEM PLEMENSKE ŽIVINE V NOVEM SADU

Odlična prilika za nabavo plemenskih: govedi, svinj, perutnine, ovc, lovskih psov.

Informacije pri: Upravi razstave, Novi Sad, Bana Dunjića 12, in v vseh pisarnah „Putnika“.

od 8. do 10. aprila 1933.

POTOVANJE V NOVI SAD ZA POLOVICNO CENO.

Za časa razstave popusti v hotelih, kopališčih, blokopih, restavracijah, tramvajih in v velikem številu ostalih trgovin.

4029

Sejem rabljenih avtomobilov in motornih vozil.

Sport

Se nekaj nogometnih rezultatov

V ponedeljskem »Jutru« smo morali zaradi pomanjkanja prostora izpustiti nekaj nedeljskih nogometnih rezultatov, ki jih v naslednjem objavljamo:

SK Korotan (Kračaj) : VSK Triglav (Ljubljana) 4:2 (2:1). S to tekmo so v Kranju otvorili nogometno sezono. Igra je bila še dovolj zanimiva ter zelo fair in so posebno vojaški pokazali vzorno disciplino. Tehnično so pokazali tudi boljšo igro od domačinov, s katero pa na nevaženem in nekoliko majhnem igrišču niso mogli uspeti. Domačini so zmagali zasluženo, ker so imeli boljši napad in sigurnejšega vratarja.

Nova mesto: VSK Triglav : Elan 3 : 2 (0 : 1). Triglav je bil dober zlasti v drugem polčasu. Tekma je prav za prav končala 3 : 3, toda tretji gol za Elan je pol v 13 minutnem podaljšanju igre. Sodnik je samovoljno podaljšal igro (!). Izključil je srednjega krilca Triglava Jovanovića in je v tem trenutku padel gol za Elana.

Maribor: Rapid : Atletiki (Celje) 6:0 (2:0). Z lahkotno dosežena zmaga Rapida. Atletiki so igrali podrejeno vlogo ter razen poizkušavosti niso pokazali ničesar. Sodnik g. Bergant. — Rapid rez. : Zelezničar rez. 3:2 (2:1).

Gradec: Ferencvenos : GAK 6 : 4. Dunaj: Austria : Wacker 3:2 (1:0). Admira : Sportklub 2:2 (2:1). WAC : Hakoah 4:0 (1:0). Rapid : FC Wien 2:1 (1:1). Vienna : BAC 3:0 (3:0).

Praga: Sparta : Liben 3:2. Viktorija Žakov : Viktorija Plzen 6:1. SK Plzen : Slavia 2:1. Kladno : Bohemians 4:1.

Budimpešta: Újpest : Hungaria 4:3. III. okraj : Attila 2:1. Budil : Nemzeti 3:0. Boosky : Szeged 3:2. Soroksar : Somogy 1:0.

Pariz: Francija : Belgija 3:0. Gradec: Ferencvenos : GAK 6 : 4.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Drevo ob 19. zelo važen sestanek, obvezen za igralce: Krivacic, Molik, Jersek, Habicht, Baum, Calcar, Treck, Petelin, Simlovic, Vrhovnik, Brvar, Gorenc, Janežič II, Veljčić, Sušteršič, Dermovšek, Marjetič, Kržan, Habicht II, Petrič I in II, Ušaga, Tršar, Race, Svetič III, Vahen I in II, Strnad, Stopar, Sovine, Istotam ob 20. se, staneke za igralce: Starc, Svetic, Jug I in II, Hasi, Sočan, Zemljak, Slamič, Pišek I in II, Boncelj, Bogme, Erman, Jež, Franci, Joža, Rudi, Šlamberger, Uršič.

ASK Primorje (lahkotletška sekcija). Obveščamo atlete Leva, Jožeta, Srakarja, Prica, Hansija, Iveta, Armina, Goršeka, da se potuje na cross-country 1. aprila ob 13.43 iz Ljubljane. Zaradi opreme in vseh drugih zadev naj se ustmeno, brzojavno ali pisмено obnejo na trenerja.

SSK Hermes (nogometna sekcija). Danes ob 20. seja sekcijškega odbora pri Beletu. Na sejo se pozivajo Oblak, Primar ter vsi, ki se niso verificirani. Prinesite slike.

SK Ilirija. Današnja seja poslovnega odbora odpade in se vrši jutri, v sredo ob 20. uri, v zadnji sobi restavracije Sion (Lahkotletška sekcija). Jutri ob 18.30 na igrišču Ilirije izbirni cross country tek za Maribor. Pridejo naj Sporn, Bručan, Lejka, Majhenič, Senčar Lado in Poide, Osterman. Po teku seja sekcijškega načelstva.

Lawn-tenis v Celju. Teniška sekcija SSK Celja sporeča vsem damam in gospodom, prijateljem tega, v zadnjem času zelo razširjenega belega sporta, da se bo začelo 15. aprila redno igranje in trening. Kdor želi sodelovati v tej sportni panogi, se naj čim prej prijavi pri blagajniku kluba g. M. Kocuvan v Hranilnici dravske banovine, Cankarjeva 11, ki sprejema prijave vsak dopoldan od 8.30 do 12. Vsak član teniške sekcije mora biti obnem tu. di član SSK Celja. Čim plača takso za te. nis, dobi takoj pri blagajniku posebno teniško legitimacijo, brez katere ne more igrati.

Razpis prvenstva mesta Celja v table-tenisu za leto 1933. SK Jugoslavija v Celju razpisuje prvenstvo mesta Celja v table-tenisu za leto 1933, ki se bo vršilo dne 2. aprila v Celju. Pravico sodelovanja imajo vsi verificirani in neverificirani igralci. Tekmuje se v disciplini single gospodov za prvenstvo mesta Celja ter za prehodni pokal SK Jugoslavije. Pokal preide v last po trikratni zaporadi ali petkratni zmagi v presledkih. Igra se, ako se prijavi 10 ali manj igralcev, po sistemu vsak z vsakim, ako pa se prijavi več igralcev pa po Cup best of five. Zadnja četvorica pride v finale in igra po sistemu točke. Tekmuje se po pravilih JTTS. Začetek ob 8. zjutraj v ljudskem domu. Prijave s prijavnico Din 10 je poslali na naslov: TS Jugoslavija, Celje, Vodnikovova 2 do pol 8. zjutraj dne 2. aprila. Zadnji dan se sprejemajo prijave od 7 do pol 8. ure samo na prostoru turnirja. Drugo in tretje plasirani dobe nagrado.

Repertoarji

DRAMA

Torek, 28.: Krog s kredo, C. Sreda, 29.: Zaprt. Četrtek, 30.: Hamlet. Premiera. Izven.

OPERA

Torek, 28.: Samson in Dalila, A. Sreda, 29.: Pri treh mladenkah, Red Sreda.

»Hamlet«. Letošnja premiera v režiji g. Cirila Debeveca bo v četrtek 30. t. m. Naslovno vlogo igra na premieri g. Kralj, njegovo mater ga Marija Vera, Otelijo ga Sarilova, danskega kralja g. Skrbineš, Polonija g. Lipah, Laerta g. Jan. Horacio je g. Jerman, Osiro g. Drenovec, Fortinbras g. Gregorin. Dva burkeza grobarja sta gg. Cesar in Plut. Duba Hamletovega očeta predstavlja g. Debevec. Rozenkranc je g. Zeleznik, Gildenstern g. Sancin. V ostalih vlogah nastopijo gg. Polokar, Bratina, Murgelj, gđica Boltarjeva, gg. Pianeky, Brezigar, Prosen in Frölich. Slik je 18. Po 5., 8. in 16. sliki so krajši odmor, glavni odmor je po 14. sliki. Prosimo, da občinstvo to vpošteva. Četrtekova premiera je izven abonmaja.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.

Torek, 28.: Orpheus v podzemlju, B. Sreda, 29.: Zaprt. Četrtek, 30.: Faust, C.

Prihodnja dramska premiera bo v kratkem izredno duhovita komedija zagrebškega pisatelja Petra preradovića »Se li razumemo«, ki je tudi v inozemstvu, zlasti na Dunaju dosegla velik uspeh in rekordno število predstav.

Za jugosl. patent št. 6935 od 1. XI. 1929 na: »KOVINSKI SOD Z DVOJNO STENO« (»Doppelwandiges Metallfass«) in dopunski patent št. 7465 od 1. III. 1930 na: »Kovinski sod z dvojni steno« (»Doppelwandiges Metallfass«) se iščejo kupci ali odjemalci licenc. Cenj. ponudbe na: ing. Milan Suklje, Ljubljana, Beethovnova ul. 2. 4030

Pozor, gostilničarji, restavraterji!

Bermet vino črtno iz Fruške gore nudi B. Marinkov, Sremski Karlovci, Fruška gora, v sodih od 50 litrov naprej. To najboljšo zdravilno vino je edinstveno na svetu. Odlikovano s prvimi nagradami. Brez Bermet vina Vaša gostilna ne bo napredovala. — Zahtevajte ponudbe od B. Marinkova, Sremski Karlovci, Fruška gora. 302

Za jugosl. patent št. 5503 od 1. I. 1928 na:

»POSTOPEK ZA IZDELOVANJE UMETNIH SNOVI IZ VISKOZE«

(»Verfahren zur Herstellung von Kunststoffen aus Viskose«), dopunski patent št. 5762 od 1. IV. 1928 na: »Postopek za zvišanje raztegljivosti umetnih nit, izdelanih iz Viskoze potom oborenja z močno mineralno kislino, posebno z močno žvepelo kislino«, (»Verfahren zur Erhöhung der Dehnbarkeit von Kunstfäden, hergestellt aus Viskose durch Füllen mit starker Mineralsäure«, insbesondere starker Schwefelsäure«), in dopunski patent št. 6994 od 1. XII. 1929 na: »Postopek za požaltnitev umetnih vlakn« (»Verfahren zur Veredelung künstlicher Fäden«) se iščejo kupci ali odjemalci licenc. Cenj. ponudbe na: ing. Milan Suklje, Ljubljana, Beethovnova 2. 4030

Fanka Bizovičar

danes, dne 27. t. m., previdena s tolažili sv. vere.

Pogreb bo v sredo, dne 29. marca 1933 ob 3. uri pop. izpred mrtvaške veže splošne bolnice na pokopališču k sv. Križu.

Ljubljana, dne 27. marca 1933.

Zalujoči oče in mati ter ostalo sorodstvo.

Din 10.000

v gotovini dobi, kdor preskrbi mesto nadknjigovodje ali komercialnega ravnatelja gospodu, ki je že zavzemal taki mesti. Prima reference. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Komericalist 10.000«.

4034

Ploščice

za štedilnike in stensko oblogo

DOBITE NAJCENEJŠE PRI

GEADBENI IN KERAMIČNI MATERIAL LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 38, TELEFON 33-82

4004

V globoki žalosti naznanjamo, da nam je naša ljuba mama, sestra, tača, stara mama in teta, gospa

Kratnar Jozefa roj. Zajč

posestnica v Kamniku

dne 26. marca 1933 po mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti, v 83. letu starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne bo v torek, dne 28. marca t. l., ob 4. uri popoldne izpred hiše žalosti na šutni na pokopališču na Žalah.

Sv. maše zadušnice bodo brane v nadžupni in frančiškanski cerkvi v Kamniku.

Priporočamo jo v blag spomin!

Kamnik, dne 26. marca 1933.

Zalujoči otroci: FRAN, MARIJA, FANIKA in ostali sorodniki

4033

Zapustil nas je za vedno naš nadvse ljubljani soprog, brat in striček, gospod

Jože Tomažin

višji poštni kontrolor v pok.

Mirna smrt ga je danes ob tričetrt na 16. odrešila dolgotrajnega trpljenja.

Pogreb bo v sredo, 29. t. m. 1933., ob pol 5. popoldne, izpred kapelice na Vidovdanski cesti št. 9.

V Ljubljani, dne 27. marca 1933.

Zalujoča žena v imenu ostalih sorodnikov.

Ogledalo se ne da ukaniti!

Najboljši čuvár letope vam je, ker vam odkrito pokaže vse neprijetne spremembe vašega obraza; zato je treba njegove opomine upoštevati. Uporabljajte vsak dan, posebno pa preden ležete spat, v Londonu premirano sredstvo Rejuven Skin (Pore Milk), ker odstrani z njim najbolj zanesljivo in najhitreje vse gube, prišče, ogrce in druge nečistoosti kože. Masirajte si vsak dan z nekaj kapljicami tega biološkega mleka svoj obraz, pa boste stmel, kako naglo učinkuje, tako da ostane vaše lice zopet lepo in trajno mladostno. Rejuven Skin se dobiva v drogerijah in parfumerijah za ceno 32 Din ali je pošlje po pošti Nobilior parfumerija, Zagreb, Illica 34, Jelacicev trg 15. 90

Pojasnilo!

Moja oblastno dovoljena trgovska agentura se že dalj časa bavi tudi s posredovanjem posojil na vložne knjižice in hipoteke ter ima vse svoje stranke v točni evidenci. Imam tudi zahvale strank za izvedena posojila. Kakor drugi lastniki agentur, sem tudi jaz iskal stike s finančniki, od katerih sem imel najboljše informacije. Z zagrebškimi sleparji pa, ki so knjižice poverili in denar zapravili, nimam nobenega stika. Svoje posle opravljam vedno sam ter zanje odgovarjam.

Nobena meni »zročeni« vlog ni izgubljena. Vse so v dobrih, zaupanja vrednih rokah. Ničde dosevaj ni utrpel tudi najmanjše škode. Zato bom proti vsem, ki razširjajo neosnovane trditve, sodno postopal.

Obenem sporočam, da bomo dobili večji ameriški kapital, katerega bomo dali na hipoteke in podjetja pod ugodnimi pogoji. Priporočam se nadalje za cenjena naročila, katera bom, kakor dosedaj, vestno in točno izvršil.

RUDOLF ZORE, Ljubljana.

4036

Zahvala

Ob priliki smrti našega nenadomestljivega soproga in očeta, gospoda

JOSIPA KELBLA

smo prejeli od vseh strani toliko iskrenega sožalja, da se nam ni mogloče vsakemu posebej zahvaliti.

Posebno smo hvaležni g. dr. Osolniku za njegov trud, družini V. F. Pečarjevi za njeno zvesto pomoč za časa bolezni in smrti pokojnika; nadalje občinskemu odboru občine Moste, Sokolu, Pevskemu društvu »Moste« za ganljive žalostinke, Zadrugi, Zvezi bojevnikov, učiteljskemu zboru narodne šole v Mostah in njeni mladini, Kolu jugoslovenskih sester, gasilcem, pokojnikovim pomočnikom in vajencem ter vsem ostalim številnim prijateljem in znancem, ki so draga nam pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Iskrena hvala tudi vsem darovalcem vencev in cvetja!

Pokojnika priporočamo v blag spomin!

Moste, dne 26. marca 1933.

Zalujoča rodbina.

Rdeča kokarda

je sijajen roman, ki ga morete čitati le s pritaženim dihanjem. — Povede Vas v čase velike revolucije, Din 35.—, vezan Din 45.— Naroča se pri upravi »Jutra«.

Če je potrebna dovršenost... potem

CHAMPION svečice!

Glavno zastopstvo in skladišče za Jugoslavijo: ROBERT WEINBERGER d. d. ZAGREB, Gajeva ul. 10.

Umrla je dne 26. marca 1933 naša zlata hčerkica

TRUDI

Podčetrtek, dne 26. marca 1933.

Zalujoča rodbina:

DR. EUGEN JAEGER.

4088

Zastopnik

specerijske stroke, lastnik avtomobila, z najboljšimi referencami, dobro vpeljan išče odgovarjajoče zastopstvo za Vojvodino. Ponudbe pod »Zastupnik P-2875« na Interreklam, Zagreb, Masarykova 28. 4020

Zahvala

Za mnoge dokaze iskrenega sočustvovanja ob priliki krute izgube našega ljubljencega

Igorčeka

izrekava tem potom vsem najiskrenejšo zahvalo. Posebno zahvalo dolgujeva zdravnikom dr. Klepcu in dr. Staculu, častiti duhovščini, vsem darovalcem krasnega cvetja, vsem, ki so našega nepozabnega edincega spremili na zadnji poti, in vsem, ki so na kakršenkoli način nama lajšali globoko bol, vsem našina srčna zahvala.

Vrhnika, dne 26. marca 1933. 3978

Zalujoča: ING. BRICELJ S SOPROGO.

ZAHVALA

Za številno sožalje in sočutje ter mnogoštevilno udeležbo ob nenadni izgubi moje drage soproge in mamice, gospe

Leopoldine Nachtigal

ter za poklonjene krasne vence in šopke se tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najprizirneje zahvaljujem. 4024

Ljubljana, dne 27. marca 1933.

Zalujoči ostali.

